

Pomurski vestnik

GLASILO
SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

MURSKA SOBOTA,
29. OKT. 1959
Leto XI. — Štev. 43
Cena 10 dia

VELIČASTNA PROSLAVA 40-LETNICE KPJ IN SKOJ V MARIBORU

S PONOSOM LAHKO GLEDAMO NA POT, KI SMO JO PREHODILI

Na zborovanju, ki se ga je udeležilo okrog 70.000 ljudi, je govoril sekretar Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije tovariš Edvard Kardelj

V svečano okrašenem Mariboru se je minulo soboto na proslavi 40. obletnice Komunistične partije Jugoslavije in SKOJ zbralo blizu 70.000 ljudi, ki so prišli iz vse severne Slovenije — s Koroškega, iz celjskega okraja, iz Pomurja in Dravskega polja. Udeležence iz M. Sobote in Ljutomera je odpeljal poseben vlak, številni delovni kolektivi pa so odpotovali s kamioni in avtobusi, tako da se je zborovanja udeležilo okrog 3000 delovnih ljudi iz Pomurja. Velik prostor na Glavnem trgu v Mariboru je bil nabito poln ljudi, ki so v svoji sredi pristrčno pozdravili sekretarja Centralnega komiteja ZKJ, tovariša Edvarda Kardelja, ko se je ob 15. uri pojavil na balkonu Rotovža.

Zborovanju so prisostvovali tudi številni gosti, med njimi član Izvršnega komiteja CK ZKJ in sekretar CK ZKS Miha Marinko, član Izvršnega komiteja CK ZKJ Franc Leskošek, predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS Boris Kraigher, predsedniki okrajnih ljudskih odborov in sekretarji okrajnih komitejev ZK in ljudski poslanci, poseben poudarek zborovanju pa so dali delovni kolektivi iz Pomurja in celjskega okraja. Tovariša Edvarda Kardelja je pozdravila skupina pionirjev mariborskega odreda, ki nosi njegovo ime, mu zaželela dobrodošlico in mu podarila lep album s posvetilom in slikami o delu mariborskih pionirjev. Po končanem govoru tovariša E. Kardelja je še mariborski pevski zbor »Slava Klavora« zapel »Himno delu« B. Arničja in pesem »Komadant Stanek« Rada Simonitija.

Tovariši in tovarišice!
Letos smo že imeli vrsto proslav, posvečenih 40-letnici Komunistične partije Jugoslavije. Bilo je izrečenih mnogo pravičnih besed in napisanih mnogo referatov ter mnogo lepih člankov.

Pa vendar mi dovolite, da na današnjem zborovanju tudi jaz v zvezi s to temo spregovorim nekaj besed.

40 let ni veliko v življenju revolucionarnega gibanja, karšno predstavlja Komunistična partija Jugoslavije, tem bolj, ker od tega 25 let odpade na leta težke borbe proti reakcionarnim režimom zatiranja in izkorščanja. Od dne, ko je Komunistična partija Jugoslavije — na čelu širokega ljudskega gibanja — prevzela na sebe odgovornost za bodočnost narodov Jugoslavije, je pa minilo komaj nepolnih 15 let. Pa vendar, kaj vse se je zgodilo v teh kratkih 15-tih letih! Kakšne globoke spremembe so nastale v tem času v Jugoslaviji sploh in v Sloveniji posebej!

Zares, vsakdo, ki vsaj površno premeni dobo, ki je za nami, in njene rezultate, vsakdo, ki ga ni zasleplila mrznja do vsega socialističnega in naprednega, bo moral reči, da je Komunistična partija Jugoslavije upravičena zaupanje, ki ji ga je dalo ljudstvo in da je uspešno izpolnila veliko zgodovinsko nalogo, katero je pred njo postavil čas.

Stare, gospodarsko zaostale in vsestransko siromašne Jugoslavije, v kateri so dobro živeli samo domači in tuji izkoriščevalci in paraziti, ni več. Današnja Jugoslavija je kot celota gospodarsko znatno razvitejša in z večjim narodnim dohodkom po prebivalcu kot pa je bila predvojna Slovenija, ki je bila najrazvitejši del tedanje Jugoslavije.

Naj s tem v zvezi navedem le to, da je skupni nacionalni dohodek v Jugoslaviji 1958. leta bil za 95% višji od nacionalnega dohodka 1939. leta in bo letos — sodeč po dosedanjih rezultatih in predvidevanjih — presegel 100%, t. j. bo več kakor dvakrat večji, kot pa je bil v stari Jugoslaviji. Pri tem bo industrijska proizvodnja letos štirikrat večja, kot je bila 1939. leta, medtem ko smo v kmetijstvu letos preseglji za preko 50% predvojno desetletno povprečje.

Jugoslavije reakcionarnih režimov, gnih vojno-dinastičnih diktatur, Jugoslavije na-

cionalnega zatiranja in polkolonialne zavisnosti ni več. Nič več ni kapitalističnih mogotcev, ne domačih ne tujih, ni trdnice brezperspektivnosti v življenju delovnega človeka. Na osnovi skupne, družbene lastnine proizvajalnih sredstev si danes pričenja naš delovni človek kovati sam svojo usodo. Kljub težavam, s katerimi se še borimo in kljub dejstvu, da nas ovirajo še mnogi ostanki starega in zastarelega, se pred njim odpira perspektiva stalnega napredka in poboljševanja življenjskih pogojev. Današnja Jugoslavija je dežela ljudskega samoupravljanja, socialistične demokracije in nacionalne enakopravnosti, dežela, ki zavoljo svojih uspehov pri socialistični graditvi in svoje politične neodvisnosti, privrženosti miru in prijateljskega sodelovanja z vsemi mirno ljubljenimi narodi uživa ugled po vsem svetu. Lahko smo ponosni na dežel, ki ga sodobna Jugoslavija daje v borbi za napredok človeštva in za mir med narodi.

V okviru nove Jugoslavije je tudi slovenski narod — skupaj z drugimi jugoslovanskimi narodi — ostvaril svojo neodvisnost in enakopravnost — prvič po mnogih stoletjih odvisnosti in tlačanstva tujim gospodarjem.

Nekdanji slovenski politični vrhovi so prosjčili za drobnice od Dunaja in Rima do Beograda. Svobode za slovenski narod seveda niso mogli izprositi. Prinesla jo je in jo je lahko dala šele revolucionarna borba slovenskega ljudstva, ramo ob ramo z ostalimi jugoslovanskimi narodi in na čelu s Komunistično partijo Jugoslavije. Danes je sloven-

sko ljudstvo svoj gospodar na svoji zemlji. V tem kratkem času po osvoboditvi je dosegla Slovenija v gospodarskem razvoju napredek, ki jo skoraj izravnava s celo vrsto najrazvitejših evropskih dežel.

V zadnjih letih so v našem gospodarskem razvoju doseženi rezultati, ki kažejo, da so že pričeli dozorevati sadovi velikih naporov vsega našega delovnega ljudstva v povojni socialistični graditvi. Ti rezultati kažejo obenem, da Komunistična partija Jugoslavije ni ničesar obljubljala, kar ne bi bilo mogoče izvršiti in kar ni bilo izvršeno. In kar je najvažnejše, ti rezultati dokazujejo, da so bila pravilna predvidevanja naših vodilnih družbenih in političnih organov glede gospodarskega razvoja v deželi, kar pomeni, da so tudi predpostavke za naš družbeni, gospodarski in politični razvoj pravilno postavljene. Z drugimi besedami ti uspehi so sami po sebi najbolj zgovoren odgovor na vprašanje, ki so ga tako pogosto postavljali ne samo sovražniki socializma in drobni politični spekulanti, marveč tudi mnogi omahljivi in praktičisti — in seveda profesionalni kritiki jugoslovanske prakse iz inozemstva — namreč na vprašanje, ali bo novi gospodarski sistem, sistem decentralizacije in družbenega samoupravljanja sploh funkcioniral. Mnogi so nam — zlasti iz inozemstva — napovedovali nesuhpeh in poraze, bodisi ker so to želeli, bodisi ker niso mogli razumeti, v čem je pravzaprav bistvo take oblike socialističnih odnosov, ki jih mi imenujemo družbeno samoupravljanje.

Res je, pred nekaj leti smo imeli v našem gospodarskem razvoju pojave in težave, po katerih bi površnemu opazovalcu morda res kazalo, kakor da imajo naši skriti prav.

V resnici pa so bile te težave samo zunanji videz globokih sprememb prehodne dobe, v kateri je bilo — poleg šibkosti materialne podlage — potrebno premagovati razne gospodarske neskladnosti, ki so nastale v prvih desetih letih, ko je naš razvoj nujno moral biti orientiran enostransko, pa tudi težave, ki so nastajale zaradi tega, ker v kratkem času ni bilo

su (1955—1958) — se pravi, brez letošnjih števil — je nacionalni dohodek porasel za 39%. Letošnji uspehi seveda tudi ta procent znatno povsujejo.

Nadalje, komaj so kritiki doobra sodelavali našo agrarno politiko in »dokazali«, da je naše kmetijstvo pred popolnim polomom, smo tudi na tem področju začeli že takšne ekonomske rezultate, ki so v nekaterem oziru edinstveni v svetu in ki so nam že v samem začetku večjega vlaganja v poljedelstvo omogočili, da se na primer, odrečemo uvoza pšenice saj letošnja kmetijska pro-

in ne brez prehodnih padcev, ki kažejo, da problem še vedno ni rešen v celoti, se vendarle življenjski pogoj naših delovnih ljudi iz leta v leto poboljšujejo. To se je odrazilo predvsem v porasi skupne osebne potrebnosti, katera bo po predvidevanjih koncem letošnjega leta za eno tretjino večja kot pa je bila 1956.

Vsa ta dejstva dokazujejo, da je naš novi gospodarski sistem že zdavnaj prenehal biti eksperiment. Ta sistem ne le, da že funkcionira kot izredno dinamičen mehanizem v rokah delovnega ljudstva, to je njegovih samoupravnih organov, marveč nosi v sebi tudi izredno močne faktorje stimuliranja splošnega gospodarskega napredka in hitrega razvoja proizvajalnih sil. Skrajni čas je, da se tudi kritiki našega gospodarskega sistema iz inozemstva ostrejejo apokaliptičnih obtožb in presodkov, kajti rezultati, ki jih vsakodnevno dosegajo naši ljudje, vse bolj prepričljivo demantirajo kritike in stavlja preroke na laž. Bilo bi mnogo bolj, ko bi prijateljsko, brez presodkov in dajanja dogmatičnih etiket, menjal medsebojno iskustvo v korist narodov in v interesu splošnega napredka človeštva.

Isto velja tudi za razvoj našega socialističnega demokratičnega, odnosno sistema družbenega samoupravljanja. Komaj pred desetimi leti so potekle prve iniciative v praksi za upostavljanje delavskega samoupravljanja. Danes pa so delavski sveti že izredno močan politični in materialni faktor, ki vrše odločujoč vpliv na razvoj našega gospodarstva. Razen tega je v tem času samoupravljanje v proizvodnji dopolnjeno tudi s sistemom samoupravnih komun in s samoupravljanjem delovnih ljudi na področju socialnih, zdravstvenih in drugih javnih služb.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Posvet o razvoju

v mariborskem, celjskem in soboškem okraju

V ponedeljek se je sestal podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s političnim aktivom iz mariborskega, celjskega in soboškega okraja. Na posvetovanju so govorili o nekaterih tekočih problemih in o perspektivnem razvoju vsega tega področja. Sestanku so prisostvovali tudi predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta LRS Viktor Avbelj, član Izvršnega sveta LRS Tone Bole, predsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšičeva, podpredsednik Izvršnega sveta LRS Viktor Avbelj, član Izvršnega sveta LRS Tone Bole, predsednik Glavnega združene zveze Slovenije Jože Ingolič, sekretarji okrajnih komitejev ZKS Miloš Ledinek, Franc Simončič in Jan Ros, predsedniki okrajnih ljudskih odborov Jože Tramšek, Riko Jerman, Rudi Čačinovič in drugi.

Tovariš Edvard Kardelj med govorom

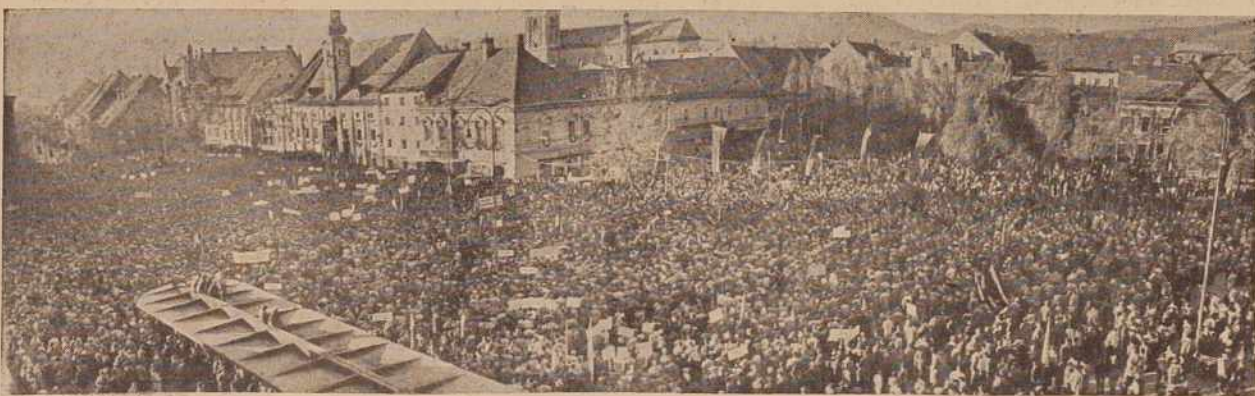
mogoče vselej najti najboljše rešitve glede novih organizacijskih oblik ter materialnih odnosov, ki so nastajali, ko smo gospodarsvo sprostili administrativni vezi. To je tembolj prišlo do izraza, ker je prehod iz starega na novi gospodarski sistem bil storjen v izredno hitrem tempu. Povsem razumljivo je tudi, da smo v tem času imeli opraviti s celo vrsto negativnih pojavov.

Toda komaj so omenjeni kritiki dokončno »dokazali« nezdržnost našega gospodarskega sistema in nove gospodarske politike, je že naše gospodarstvo začelo dajati izredno ugodne rezultate, take, ki so uvrstili Jugoslavijo v deželo z najhitrejšim gospodarskim razvojem na svetu. V zadnjih 4 letih (1955—1958) je namreč naša industrijska proizvodnja porasla za 66%. Če pa prištejemo še rezultate, ki jih bomo predvidoma letos dosegli, se ta procent dvigne na 86. V istem ča-

izvodnja znaša 54% več od povprečja za 1951—1955. In ne samo to, danes — hitreje kot pa smo sami pričakovali — stojimo na pragu likvidacije zunanega plačilnega deficita, kar ne pomeni samo, da se jugoslovansko gospodarstvo postavlja na lastne noge ob povečani dinamiki, marveč kaže obenem tudi na nove možnosti za daljnji napredok socialističnih odnosov in daljnji razmah vseh socialističnih družbenih faktorjev v deželi.

Predvidevanja, ki so bila v osnovi zaključkov Izvršnega komiteja Zveza komunistov Jugoslavije iz 1956. leta o nov usmeritvi našega gospodarstva, so se poizvedenjem pokazala kot pravilna. Postavljeni cilji so v kratkem roku in v veliki meri doseženi.

V tem okviru so ostvarjena tudi predvidevanja na področju življenjskega standarda delovnih ljudi in stabilizacije trga. Čeprav ne vselej enakomerno

Sedemdeset tisoč ljudi je bilo na veličastnem zborovanju na Glavnem trgu v Mariboru

Brez delavskih svetov, komune in samoupravnih organov ne bi bilo takih gospodarskih uspehov

(Nadaljevanje s 1. strani)

Razni kritiki so nam pred leti ljudi tu prerokovali polom, neki pa še danes trde — celo v imenu marksizma — da delavski sveti vodijo gospodarstvo v propad, češ da je delavec sposoben gledati na stvari samo s stališča svojega osebnega interesa, da pa nikakor ne more razumeti skupnih družbenih interesov.

Ce bi bilo to res, potem bi bilo, seveda, nesmiselno govoriti o solidarnosti delavskega razreda.

Toda pustimo take in podobne argumente ob strani. Praksa sama je najboljši sodnik tudi na tem področju. Kombinacija decentralizacije gospodarskega upravljanja z demokratizacijo upravnih organov v gospodarstvu, komunalni izgradnji ter socialnih službah je privedla do tega, da pri nas danes ni razlike med centrom in periferijo v živem naporu delovnih ljudi na razvijanju proizvodnih sil in družbenih služb. Isti stimulativni faktorji delujejo vsemovrstno. Čeprav šele v klici, se vendar pri nas kakor na dlani jasno vidi proces odmiranja razlik med mestom in vasjo, med centrom in podeželjem. Brez takega demokratičnega mehanizma v gospodarskem upravljanju, se pravi, brez delavskih svetov, komun in družbenega samoupravljanja sploh in močnega stimulusa, ki leži v tem sistemu, si ne bi bilo mogoče zamisliti gospodarskih uspehov, o katerih sem prej govoril.

In zato mi, v nasprotju z omenjenimi kritiki, slabosti našega gospodarskega in političnega sistema vidimo prav v tem, da doslej še nismo uspeli — ker nas v tem ovirajo materialni faktorji, se pravi, stonja gospodarskega razvoja — da bi mehanizem družbenega samoupravljanja zaživel v svoji celoti in z vso svojo demokratično in humanistično vsebino. Toda, za uresničenje tega cilja se bomo vztrajno borili.

Sistem družbenega samoupravljanja, ki ga razvijamo, je ključ novih socialističnih odnosov, iz katerih postopno izhajajo elementi medznih odnosov, ki so bili še zelo močni v prejšnjih pogojih centraliziranega državno-administrativnega upravljanja s proizvodnjo in razdelitvijo. Lahko smo ponosni, da s tem sistemom prebijamo nove poti socialističnemu napredku. Ne bom pretiral, če rečem, da je v tem delu pomemben delež Komunistične partije in narodov Jugoslavije splošnemu napredku človeštva.

Tovarišice in tovariši!

Zveza komunistov Jugoslavije je bila vselej tudi dosledni inicijator politike miru, miroljubne koeksistence med državami raznih družbenih sistemov in vsestranskega mednarodnega sodelovanja. Socialistična Jugoslavija je tudi v svoji praksi neoporečno potrjevala svojo prvirženost taki politiki.

Bili smo vedno trdni in neomahljivi v obrambi svoje neodvisnosti, pravice, da sami odredimo pot svojega notranjega razvoja in zunanje politike. Dosledno smo podpirali in v praksi izvajali princip, da je treba mednarodne spore reševati na miren način, z razgovori, s težnjo za sporazumevanjem.

Za tako politiko se nismo odločili pod vplivom nekakšnih pasivnih iluzij, marveč zato, ker smatramo, da v današnjem svetu že nastajajo realne možnosti, da se človeštvo za vselej osvobodi nevarnosti nove svetovne vojne, ako bodo vsi socialistični in napredni faktorji v današnjem svetu znali voditi dosledno politiko miroljubne koeksistence.

Za moderno tehniko vojne niso prepreke ne oceani ne prostranstva. Ona brže razlike med fronto in zaledjem. Ona preti z najstrašnejšo vojno medsebojnega uničevanja. Samo bistvena sprememba v odnosu sil v korist ene strani bi lahko odprla šanse za zmagovalca. Toda s tem danes niče v svetu ne more računati. Zato je sodobna vojna tehnika sama po sebi postala argument proti vojni, kajti ona dokazuje vse širši množicam po vseh deželah sveta, da je človeštvo vstopilo v epoho svojega razvoja, v kateri postaja vojna med ljudmi in njihovo medsebojno uničevanje absurdna.

Ali ideološke razlike v svetu zahtevajo vojno? Ne, one je ne zahtevajo, one je nikoli v zgodovini same po sebi niso

zahtevale, četudi so pogosto bile lažna fasada za vojne, ki so jih vodili zaradi drugih razlogov in ciljev. Tudi sedaj ni čas nima nobenih potreb po ideoloških vojnah. Socializmu niso potrebne bonapartistične vojne. Njegove sile se bodo razvijale toliko hitreje, kolikor trdnjeji bo mir, kolikor bolj bo popuščala mednarodna napetost, kajti prav v takih pogojih se bodo oči ljudskih množic, ki so danes zastrašene z nevarnostjo vojne, obrnile k notranjim problemom njihovih lastnih dežel. A agresivni imperialistični krogi v kapitalističnih deželah, ki bi bili pripravljeni prevzeti na sebe riziko nove svetovne vojne, so slabši in danes nimajo resnejše podpore ne v množicah ne v odgovornih vladah. Nobenega razloga ni dvomiti, da bo njihov vpliv tudi dalje slabil, vzporedno z vse močnejšim uveljavljanjem politike koeksistence.

Iz vseh teh in drugih razlogov smo, potemtakem, lahko čvrsto prepričani, da je nevarnost tretje svetovne vojne mogoče odkloniti, če bodo odgovorni ljudje vseh narodov zares storili vse, kar je mogoče,

da bi se aktualni sporni problemi v svetu potrepljivo reševali z metodami pogajanja in sporazumevanja. A ta metoda bo, seveda, zlasti v sedanjih pogojih, uspešna samo tedaj, če bodo v vseh fazah razgovorov vsi faktorji vedno imeli pred očmi izhodno točko, ki se ji danes pravi: status quo in varnost za vse.

To seveda ne pomeni, da se mi zavzemamo za večni status quo. Ne, status quo je lahko samo izhodna točka za reguliranje mednarodnih odnosov in popuščanje napetosti v teh odnosih. V mirnejši mednarodni atmosferi naj potem narodi sami rešujejo svoje probleme. In prav nobenega dvoma ni, da jih bodo tudi reševali.

Vzemimo nemški problem. Prav gotovo je, da razdeljena Nemčija zastruje mednarodne odnose, predstavlja pretnjo miru. Toda prav tako jasno je tudi, da poskus zediniti Nemčijo na način, ki bi tehtnico v odnosu sil med dvema taborama obrnil v korist ene ali druge strani, pomeni še večje zaostrevanje mednarodnih odnosov in celo vojno.

Očitno je, da je v sedanjih

pogojih problem zednitja Nemčije nerešljiv, ako se rešitev zamušča kot samostojen akt po tem ali onem definitivnem pravnem receptu. Zato smo bili mi vedno mišljenja, da je potrebno priznati dejstvo, da obstajata dve nemški državi, kot nespremenljivo stvarnost, in prepustiti samim Nemcem, da se postopno sporazumevajo o sodelovanju in zdinjenju, bodisi preko neke vrste konfederacije ali unije ali na drugi način. To bi bil vsekakor daljši proces, na katerega bi seveda pospeševalno ali zaviralno vplival splošen razvoj mednarodne situacije, toda obe Nemčiji bi se v tem procesu nedvomno približevali druga drugi in tudi prej ali slej našli pot k zedinjenju, kolikor bi kurs na popuščanje mednarodne napetosti in na koeksistenco odnesel končno zmago v razvoju mednarodnih odnosov.

V vsakem primeru pa bi ta metoda reševanja nemškega vprašanja omogočila, da se v sedanjem trenutku nemško vprašanje potisne nekoliko v stran, da se spremeni v nekem smislu v sekundarno

vprašanje, ki ne bi bilo več ovira za reševanje drugih problemov, takih kot so razorožitve, prepoved atomskega orožja, definitivna prekinitev poskusov z atomskim orožjem, sistem kolektivne evropske varnosti itd. Prepričani smo, da bi v taki atmosferi bilo mogoče najti kompromisno rešitev tudi za Berlinsko vprašanje.

Razumljivo je, po vsem tem, da smo dali polno podporo nedavnim inicijativam predsednika sovjetske vlade Hruščeva o splošni razorožitvi. Seveda nimamo nobenih iluzij, da je ta predlog že v naprej sprejemljiv za drugo stran. Da bi postal sprejemljiv, ga je treba maksimalno prilagoditi realnemu stanju stvari v današnjem svetu. Toda le-ti predstavljajo zdravo osnovo za razgovore in velko šanso za ostvartev epohalnega preobrata človeštva k vzpostavljanju trajnega mira med narodi. Seveda, potrebno etapno reševanje te velike naloge. Toda že sam sporazum o potrebi takega etapnega reševanja, kakorkoli omejeni bi bili začetni koraki, bi izredno mnogo pomenil in ustvarjanju potrebnega zaupanja med narodi.

Zveze komunistov Jugoslavije. Toda vsa ta, kar se ozira le nazaj in ki še vedno živi v iluziji, da je naša družba mogoče vsiliti zastarele organizacijske oblike, se bo nujno našel ob strani, na prvih periferijah osnovnih družbenih tokov. Ta proces včasih dobiva tudi tragčne oblike, toda težko je pomagati ljudem, ki si sami ne znajo pomagati.

Tovarišice in tovariši!

To pa ne pomeni, da je konec naporov in težav ali pa da pri nas ni mnogo pojavov, ki zaslužijo ostro kritiko. Napredek ne počiva na samohvaljenju, marveč na stalnem kritičnem odnosu do vsega, kar je ustvarjeno, seveda ne v tem smislu, da je treba zamakati vse, kar obstoji, marveč, da je treba realistično oceniti, kaj je trajnejši rezultat, kaj le prehodna oblika, kaj pa se je v praksi pokazalo kot negodno, nepravilno ali kot izrodek in socializmu tuj pojav. Tak odnos do stvari, mora veljati tako za posameznika kakor za družbeno skupnost v celoti. Zato leto, ko praznujemo 40. obletnico Komunistične partije Jugoslavije, ne moremo govoriti o njenih uspehih oziroma o uspehih narodov Jugoslavije v tem razdobju, ne da bi obenem tudi kritično pregledali stanje stvari in si postavili nove naloge, ki naj pospešijo splošen napredek naše dežele, v skladu z njenim naraščajočo gospodarsko močjo.

Meni je, seveda, v okviru današnjega zborovanja nemogoče govoriti podrobneje tudi o teh problemih, ker za to ni časa. Dovolite mi, potemtakem, da se zadržim samo na nekaterih aktualnih problemih naše notranje politike.

Predvsem bi želel reči nekaj besed o materialnih okoliščinah, s katerimi moramo računati v naši gospodarski politiki v razdobju, ki je pred nami.

Uspehi, ki smo jih dosegli v zadnjih letih, so tu in tam povzročili vrtoglavo v glavah ljudi. Nekateri namreč mislijo, da nam je sedaj vse mogoče doseči, pa v isti sapi zahtevajo bistveno povečanje investicij, življenjskega standarda, budžetov, sredstev za socialno zavarovanje itd. Če bi nasledili takim zahtevam, bi se prav lahko zgodilo, da bi se znašli v takih gospodarskih disproporcijah, ki bi nas lahko vrgle za nekaj let nazaj. Ni treba pozabiti, da smo rezultate poslednjih let dosegli prav zato, ker smo se realistično orientirali na dane materialne možnosti, vzbudili in nagradili inicijative za maksimalno izkoriščanje teh možnosti in vzeli kurz na največje mogoče skladnost osnovnih faktorjev gospodarskega razvoja. — Nesmiselno bi bilo v trenutni vrtoglavi zaradi uspehov podkopati prav te faktorje, ki so nam te uspehe prinesli. Potemtakem se moramo sedanjega kursa brezopozorno držati tudi vnaprej, če hočemo imeti rezultate.

Pri tem ni treba pozabiti, da Jugoslavija, kljub doseženim velikim rezultatom, kot celota še ni dosegla nacionalnega dohodka, ki bi jo izravnal z razvitejšimi deželami. Potrebno je, potemtakem, vložiti še zelo mnogo naporov pri razvijanju proizvodjalnih sil, da bi dosegli ta cilj.

Razvoj jugoslovanskega gospodarstva danes zlasti še vedno obremenjuje dejstvo, da imamo v Jugoslaviji še značne gospodarsko zelo zastarele rajone, v katerih je produktivnost dela na izredno nizkem nivoju in zato je tudi nacionalni dohodek tako nizek, da ne zadostuje niti za pokrivanje minimalno neobhodnih družbenih služb v takih krajih. Ena prvih naših nalog mora biti potemtakem tudi še v naprej, pomagati tem krajem k hitrejšemu gospodarstvu.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Zveza komunistov Jugoslavije je vselej bila aktiven borec za mir in mednarodno sodelovanje na bazi aktivne koeksistence

Včasih slišimo kritike, ki pravijo, da je takšna orientacija dokaz, da živimo v praznih pacifističnih iluzijah, ali pa celo, da je posledica neke naše tendence »olepševati kapitalizem«.

Očitati nam, ki smo z orožjem v rokah dokončali gospodstvo kapitalizma v naši deželi, da želimo »olepšati kapitalizem, je seveda absurdno početje. Tudi, se mi povsem dobro zavedamo, da so družbeni faktorji v današnjem svetu, ki se zoperstavljajo takemu razvoju, še vedno zelo močni in da so — pod določenimi pogoji — še vedno sposobni dati razvoju mednarodnih odnosov drugo, negativno smer. Toda prav zato smatramo, da morajo sile miru in socializma storiti vse, da ne dajo nikakršnega orožja v roko tem potencialnim faktorjem agresije, ki danes nimajo odločilnega vpliva v svetu. Prav zato je izhodna točka naše zunanje politike prepričanje, da je sicer zmaga miru postala realen cilj, ali da

javlja še en faktor, ki lahko odgra izredno važno, da, odločilno vlogo v ureditvi miru — lahko pa se sprevrže tudi v svoje nasprotje, ako zgodovinski trenutki ne bodo pravilno izkoriščeni v korist miru.

Mislim tu na prodor človeka v vesoljni prostor. Epohalni rezultati znanstvenikov cele vrste dežel, a zlasti sovjetskih, odpirajo v tem pogledu pred človeštvo neslutene perspektive. Pred dejstvom, da stoji pred človeštvom tako ogromne naloge, kot je osvajanje vesoljnega prostora, izgubljajo mnogi problemi iz sedanjih mednarodnih odnosov, ki izgledajo veliki, na svojem pomenu. Prav nobenega dvoma ni, da nobena posamezna država, ne glede na to, kako velika je, ne bo v stanju, sama prenašati bremena raziskovalnega dela na področju prodiranja v vesoljstvo. Tu so potrebne združene sile vsega človeštva. Ta skupen interes, ki bo nedvomno igral vse važnejšo

rekel bi, glavno pretnjo miru človeštva. Povsem jasno je, da se narodi, ki so iz teh ali onih razlogov zaostali v svojem gospodarskem razvoju, ne bodo pomirili s svojim zaostajanjem in siromaštvom. Imajo tudi polno pravico, da se ne pomirijo. To pa pomeni, da bomo v razdobju, ki je pred nami, priče mnogih notranjih socialnih pretrsov, pučev, revolucij, državljanskih vojn itd. v nerazvitih deželah. Vsak od teh pojavov istočasno tudi nosi v sebi klice nevarnosti, da se v sedanjih pogojih mednarodne napetosti spremenijo v splošno svetovno vojno.

Ti problemi se ne dajo rešiti z nobenimi deklaracijami na papirju, pa tudi ne z ustvarjanjem mednarodnih policijskih sil Organizacije združenih narodov, niti s kontrolnimi komisijami in podobno. Edina rešitev tega problema je v sistematični in velkopokrovni organizirani enotni mednarodni akciji za finansiranje razvoja proiz-

aktualne probleme iz mednarodnih odnosov. S tem kratkim orisom problemov sedanje mednarodne situacije in pa stališč, ki jih socialistična Jugoslavija zavzema pri reševanju teh problemov, sem hotel pokazati na primeru samo eno, namreč, da je Zveza komunistov Jugoslavije tudi na področju zunanje politike bila vselej aktiven borec za mir in mednarodno sodelovanje na bazi prave aktivne miroljubne koeksistence. Mi smo globoko prepričani v neobhodnost zmage socializma po vsem svetu. Toda narodi naj se sami odločajo in s sredstvi, ki ustrezajo njihovim notranjim družbenim strukturam, kako bodo živeli in kako se bodo vključevali v splošni proces napredka človeštva. In prav zato, da bi bil ta napredek hitrejši, je potreben človeštvu mir.

Tovarišice in tovariši!

Ne bom se spuščal v analizo rezultatov na drugih področjih našega družbenega življenja, ker mi tega časa ne dovoljuje.

Čeprav napredek ni enakomeren in marksčdaj ni zadovoljiv s stališča obstoječih možnosti, čeprav nas pogosto ovirajo stare navade in metode, ostaniki gosposkega odnosa do delovnega človeka in zastarele miselnosti itd., itd., vendar lahko trdimo, da na področju, na katerem ne bi bilo boj ali manj izdelane socialistične koncepcije nadaljnega razvoja in na katerem ne bi bili v tej smeri doseženi vsaj začetni rezultati.

Za kratko dobo 15 let so vse to izredno pomembni rezultati. Leti kažejo, kako prilikavi in kratkovidni so, in kako postopno postajajo tudi smešni tisti desorientirani posamezniki ali politični spekulanti, ki se nikakor ne morejo spriznati z dejstvom, da bodočnost demokracije ni v politični spekulaciji profesionalnih politikov, marveč v vse širšem razvoju družbenega samoupravljanja, pa zato v naši praksi vidijo in žele videti samo slabosti in negativne pojave, a ne vidijo tistega, kar je bistveno in kar daje moč naši socialistični skupnosti.

V našem sistemu družbenega samoupravljanja je mesto za vse, ki žele aktivno in praktično delati v korist delovnega človeka in družbene skupnosti; tudi za tiste, ki ne sprejemajo dialektičnega materializma in se ne zapirajo na Program

Tovariš Kardelj v razgovoru po zborovanju

je tudi od metod in prakse sil miru in socializma v veliki meri odvisno, ali bo ta cilj ostvaren ali ne.

Potemtakem orientacija na politiko koeksistence zahteva tudi ustrezne metode v praksi; mednarodnih odnosov. Mi smo v naši zunanji politiki iskali take metode in jih skušali uporabiti. Dale so nedvomne rezultate, saj si je socialistična Jugoslavija prav z njimi pridobila ugledno mesto v krogu narodov.

Prav zaradi tega smo tudi z zadovoljstvom pozdravili idejo o sestanku na najvišji ravni in obisk predsednika vlade Sovjetske zveze Hruščeva Ameriki. Prepričani smo, da so to metode, ki lahko resno prispevajo ustvarjanju atmosfere zaupanja, ki je prvi pogoj sporazumevanja.

V najnovijem času se po-

vlogo v razvoju človeštva, bo nedvomno postopoma krepil pri narodih občutek medsebojne odvisnosti in s tem tudi trdnješo orientacijo k miru. Ogromni izdatki, ki danes gredo za orožitve, bi bili lahko izkorščeni prav za pospešitev teh raziskovanj. Srečni bi bili, če bomo nekega dne videli pri skupnem delu za nadaljnje prodiranje človeštva v vesolje predstavnike vseh narodov z ene in druge strani današnjih blokovskih barjer, ki lahko v večji ali manjši meri prispevajo v teh napredkih.

Drugi veliki problem, ki vse bolj predstavlja skupen interes vsega človeštva, je problem nerazvitih dežel, zlasti dežel Azije, Afrike in Južne Amerike. Prepadi med bogatimi in siromašnimi postaja vse globlje in predstavlja vse večjo,

vajalnih sil nerazvitih dežel. Odlasati reševanje tega najbolj ostrega vprašanja sodobnega človeštva, pomeni istočasno, prevzeti na sebe odgovornost za vse tisto, kar se neobhodno mora dogoditi v pogojih, ko so vse večje množice človeštva takorekoč brez vsake perspektive obsojene na propadanje v siromaštvu. Nihče nima pravice kazati se iznenadnega, če se v takih pogojih narodi lotevajo orožja, državljanskih vojn, ali če se zatekajo k raznim oblikam diktatur, če se rogajo »demokratičnim idealom« bogatih, ali se zatekajo v široke ljudske revolucije. Problemi teh dežel postajajo vse bolj problemi vsega človeštva. S takega stališča je potrebno tudi iskati metode za reševanje teh problemov.

Ne bom se spuščal v druge

POMURSKI VESTNIK

List izdaja in tiska Casopisno založniško podjetje Pomurski tisk v Murski Soboti Urejuje uredniški odbor

Direktor Jože Vild

Odgovorni urednik Stefan Balazic

Uredništvo: Murska Sobotica, Kočljeva ul. 7, telefon 158 —
Naročniški in oglašni oddelek: Murska Sobotica, Kočljeva ul. 7
— Naročnina: celoletna 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev,
za inozemstvo letno 1000 din. — Tek. račun pri Komunalni
banki v Murski Soboti, št. 605—70

1-365

List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje.

Zveza komunistov Jugoslavije se bori za človeka, za napredek človeštva in za mir med narodi

ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

Izjava predsednika Tita ob Dnevu Združenih narodov

OB DNEVU ZDRUŽENIH NARODOV JE DAL PREDSEDNIK REPUBLIKE JOSIP BROZ-TITO NA PROSNJO DIREKTORJA INFORMACIJSKEGA CENTRA ZN V BEOGRADU MILANA HOFMANA NASLEDNJO IZJAVO:

(Nadaljevanje z 2. strani)
skemu razvoju, s čimer se bo istočasno povečal tudi prispevek prebivalstva teh področij k skupnim jugoslovanskim potrebam in s tem tudi k izboljšanju življenjskih pogojev za vse naše deželne ljudi.

Nadalje, če tudi smo doslej precej storili v smeri premaganja nenasitnih d'spororcev v našem gospodarstvu, ki so nastali zaradi burnega in spedečnega enostranskega razvoja, se moramo na tem področju še vedno boriti z velikimi težavami.

Vzemimo na primer naše kmetijstvo. Doslej smo bolj ali manj rešili vprašanje pšenice in koruze, tako da nam pšenice ne bo treba več uvažati — razen morda pri izredno slabih vremenskih pogojih — in da bomo imeli znatne količine koruze bodisi za razvoj živinoreje, bodisi za izvoz. Zdaj smo na poti, da v relativno kratkem času rešimo tudi vprašanje mesa. Se več, živinoreja postaja sedaj ono področje našega kmetijstva, čigar rezultati bodo celotno kmetijsko proizvodnjo dvignili na višji nivo. Da bi to dosegli, je seveda treba investirati v razvoj živinoreje. Pri tem je treba računati tudi z dejstvom, da bo potrebna mesa izredno hitro rastle vzporedno z rastjo individualnega dohodka prebivalstva. Letos smo imeli, na primer, znatno večje tržne presežke mesa kot lani, pa vendar je čutili pomanjkanje govejega mesa. Seveda, v veliki meri je pomanjkanje govejega mesa posledica izvoza, na katerega smo bili obvezni, in pa težnje kmetijskih proizvajalcev, da zadržijo čim več mlade živine za razplod in pitanje, s čimer naš plan ni dovolj računat. Pa vendar, pojav pomanjkanja govejega mesa je predvsem posledica povečane potrošnje mesa, zlasti po mestih, kjer je zaslužek prebivalstva znatno porasel. Pri vseh teh trendnih težavah na to ni pojava, ki bi nas trajneje priškal. Sedaj je stanje v naši živinoreji tako, da bomo imeli zadostne količine svinskega mesa za kritje vseh potreb predvidene potrošnje, medtem ko bomo imeli z govejim mesom morda še neke težave v prvi polovici prihodnjega leta, v drugi polovici leta pa bo tudi proizvodnja govejega mesa v glavnem že dosegla potrebo trga, seveda s pogoji, če bodo storjeni vsi potrebni napor za realizacijo živinorejskih programov, ki so si jih postavile naše kmetijske organizacije.

To pa ni edini problem, ki je preostal na področju našega kmetijstva. Nove metode obdelovanja zemlje dajejo vse večje hektarske donose tudi v vseh drugih panogah kmetijstva. V neposredni proizvodnji se stroški proizvodnje vse bolj znižujejo. Toda preden ti pridelki pridejo na trg, se stroški povečujejo iznad možnost kupne moči našega prebivalstva. To povečevanje stroškov ni samo posledica povečanja cen s strani trgovskih podjetij, na kar se po navadi najprej pomisli, čeprav je to nedvomno tudi določen faktor v podraževanju kmetijskih pridelkov. — Toda najodločnejši faktorji v tem pogledu so materialne narave. Zaostala je transport, predelki se vozijo z njih po nemogočih poljskih poteh, nimamo dovolj skladišč, hladilnic, železniško omrežje ne zadostuje in vagonov tudi ni dovolj; nimamo zadosti predelovalne industrije na podlagi kmetijske proizvodnje; trgovska mreža je še vedno tehnično preslabo opremljena itd. Za današnji buren polt kmetijske proizvodnje je neobhodno potrebno znatno povečati vse te kapacitete. Če tega ne storimo, lahko resno otežimo ali pa celo onemogočimo nadaljnje uspehe v neposredni kmetijski proizvodnji in nadaljnje izboljšanje življenjskega standarda, ki je seveda v veliki meri odvisen od cenovnih prehranbenih proizvodov. Potemtakem je relativno znatno znižanje cen kmetijskih proizvodov mogoče samo s pogoji, da dosežemo znatno znižanje stroškov v proizvodnji, predelavi, transportu in trgovini. Tu bomo morali, potemtakem, vlagati nova družbena sredstva.

Vzemimo, na primer, vprašanje trgovine. Se pred nekaj leti smo diskutirali o tem, ali naj trgovino po komunah in okrajih centraliziramo ali decentraliziramo. Tedaj smo prišli na osnovi prakse do sklepa, da bi centralizacijo trgovine, v pogojih njene primitivne opremljenosti, pomenila imeti birokratizirano in drago trgovino. Mislim, da je bil tak sklep tedaj pravilen. Danes pa se položaj v trgovini menja. Nastajajo velika moderna podjetja, ki združujejo hladilnice, skladišča, transport, obrate za pakiranje itd. Taka velika, modernno opremljena podjetja so sedaj že sposobna sama po sebi, brez administrativnega vmešavanja, premagovati branjevske razdrobljenosti, zniževati stroške proizvodnje, povečevati se direktno s proizvajalcem in voditi dolgoročno politiko rezerv. Taka podjetja dejansko predstavljajo faktorje, s katerimi je edno mogoče zares stabilizirati naš trg prehranbenih proizvodov. Sredstva, vložena v taka podjetja, so obenem vložena v stabilizacijo trga in v korist izboljševanja življenjskih pogojev prebivalstva. Žal smo danes šele na začetku izgradnje takih podjetij. Podobno je tudi z našimi potrebami v razvoju železniskega prometa. Razen tega, doseženi nivo industrijske proizvodnje je kategorično zahteva, da povečamo kapacitete v metalurgiji, v proizvodnji železa, jekla, barvaštih metalov itd., da ne govorimo o energetiki, o industriji široke potrošnje in drugih področjih industrijskega razvoja.

Vse to govori o tem, da nikakor ne smemo misliti na bistveno zmanjševanje investicij v skupni razdelitvi nacionalnega dohodka, ker bi s tem samo zavirali splošen napredek naše skupnosti.

Po drugi strani pa je tudi jasno, da se delež investicij v skupni razdelitvi relativno ne sme bistveno povečevati, zlasti ne na račun predvidenega izboljševanja življenjskih pogojev delovnega človeka. Naša lastna praksa je pokazala, da je težnja k višjemu življenjskemu standardu zredno pozitiven in stimulativen faktor v gospodarskem razvoju, če gre v korak z naporom, da se doseže večja produktivnost dela. Z drugimi besedami, ne moremo in ne smemo bistveno menjati odnosa med investicijami in osebnim ter komunalno in drugo družbeno potrošnjo, bodisi na škodo ene ali druge strani, toda v nadaljnji zgradnji našega gospodarskega sistema moramo še v večji meri kot doslej spraviti osebni dohodek delovnega človeka in s tem dohodek komunne v odvisnosti od produktivnosti dela in naporov za razvijanje proizvodnih sil iz lastnih sredstev komunne in kolektivov. A rezerv je v tem pogledu pri nas še zelo mnogo.

Tako stanje stvari nam nalaga kot najbolj pomembno nalogo v razvoju celotnega našega gospodarskega sistema, da pospešimo delo v nadaljnjem razvoju sistema razdelitve dohodka, vključno pri tem tudi plačilnega sistema v samih podjetjih, ki — zdaj se mi — ostajajo za razvojem razdelitve med družbeno skupnostjo in podjetjem. Z letošnjim načrtom razdelitve dohodka smo sicer tudi v tem oziru napravili velik korak naprej. Pa vendar je celoten sistem še vedno obremenjen s slabostmi in nosi v sebi ne le vrsto destruktivnih faktorjev, marveč tudi raznovrstne vzročne neenakosti med različni kolektivi, marsikdaj tako velike, da spravljaajo v dvom sam socialistični princip nagrajevanja po delu. Tu ne mislim, seveda, na materialno neenakost, ki nastane kot rezultat različnih delovnih naporov, ki je v sedanjih pogojih naravna in nujna, marveč na neupravičeno neenakost, ki je

rezultat zunanjih vplivov in neenakega delovanja instrumentov. Mislim, da bomo že v teku leta 1960 sposobni napraviti na tem področju nove korake naprej, ki nas bodo še bolj približali cilju, ki smo si ga postavili, namreč omogočiti — z vskladitvijo samoupravljanja v proizvodnji s samoupravljanjem v razdelitvi — s'eherentemu kolektivu in s'eherentemu posamezniku ter s'eherentemu komuni, da na podlagi lastnih naporov za večjo produktivnost dela in hitrejši razvoj proizvodnih sil lahko samostojno in dolgoročno planirajo porast svojega dohodka in s tem tudi osebnega življenjskega in splošnega družbenega standarda. A to je prav bistvo takih socialističnih odnosov, ki omogočajo polni in svobodni razmah vseh socialističnih ekonomskih faktorjev, in to ne v smeri uvajanja ali pa toleriranja nekakšnega anarhičnega gospodarstva, kakor nam očitajo površni in neupravičeni kritiki, marveč prav kot potrjuje in ostvaritev enotnega družbenega plana.

Na tej osnovi bo moral, seveda, tudi vsak delovni kolektiv, v skladu s konkretnimi karakteristikami proizvodnje izdelati svoj lastni sistem razdelitve oziroma nagrajevanja po delu, sistem, ki bo nagrajeval vsakogar — se pravi posameznika, kolektiv kot celoto in posamezne grupe in oddelke v delovnem procesu — v skladu z doseženimi rezultati v produktivnosti dela. Ni dvoma, da bo

očitno, v katerih se giblje naša družbena zgradnja. Revolucija ni preko noči prevzgojila ljudi v skladu z novimi odnosi, ki jih želimo osvariti v socialistični družbi. To je dolgotrajen proces, ki n' odvsesn toliko od preprečevanja z besedami kolikor od pouka, ki ga daje vsakdanja praksa na delovnem mestu in v organih samoupravljanja. Pa vendar, tudi vztrajno zavestno vzgojno delo je zredno pomemben faktor našega napredka. Potemtakem, tudi v bodoče naj bo v osnovi našega gospodarskega sistema materialna vzpodbuda, ki je grajena na delu. Produktivnejše delo mora dati večjo nagrado. Toda naš ljudje bi bili krakovidni borci za dnar, če ne bi stremeli tudi k višjim ciljem, k vzgoji novega človeka, ki stam njegov osebni in skupni družbeni interes dva neočljivo povezana pojma, takorekoč identična pojma. Zveza komunistov in Socialistična zveza delovnega ljudstva vztrajno opravljata tako vzgojno nalogo v ljudskih množicah, toda potrebno je, da so v tej smeri aktivni vsi naši družbeni organi in vse organizacije.

V tej smeri se je potrebno boriti včasih tudi proti pojavom, ki sami po sebi niso nezakoniti, ki pa so po svojem notranjem bistvu nesocialistični. Tudi mislim na pojave nepravilnih medsebojnih odnosov znotraj kolektivov po tovarnah, na neodgovorno poslovanje z družbeno imovino, na gonjo za raznimi privilegiji ali za prevelike razpone v plačah, ali pa za suravnilovske in, skratka, na pojave, ki jih je svojčas ožgotalo pismo Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Čeprav je pismo povečalo budnost v tej smeri, žani mogoče reči, da teh pojavov ni več. Očitno je, da je nevarnost takih pojavov trajnejša, vse dokler bodo za to obstajali materialni pogoji. Zato pa tudi borba proti tem pojavom ne sme biti kratkotrajna akcija, ali posamezna intervencija, marveč trajno vzgojno delo na vseh področjih družbenega življenja. Tovašice in tovaši!

Taki so naši rezultati, take so naše neposredne naloge, take perspektive za bodočnost. O enih in drugih bi lahko še veliko govorili, toda moj čas je omejen. Eno je jasno, in sicer to, da ob 40-letnici Komunistične partije Jugoslavije lahko s ponosom poročamo na pot, ki smo jo prehodili. In če kažemo na tisto, s čimer nismo zadovoljni, kar ni v skladu z našimi socialističnimi cilji ali kaj je potrebno še storiti, se popolnoma zavedamo, da s tem prav nič ne zmanjšamo pomena uspehov, ki smo jih že dosegli. V tem duhu lahko tudi danes na tem mestu ugotovimo, da je Zveza komunistov Jugoslavije skupaj z vsem delovnim ljudstvom naše dežele polna revolucionarne energije in odločnosti, da se ne zadovolji z doseženim, marveč nepretrgano odpira nove in nove socialistične perspektive in se bori za njihovo dosledno uresničevanje, za človeka, za napredek človeštva in za mir med narodi.

Tako je torej bilanca bojev in naporov jugoslovanskega ljudstva ob 40-letnici rojstva Komunistične partije Jugoslavije. To je obenem najlepša proslava njene 40-letnice. In če k temu dodamo, da je naša Partija, na čelu s tovaršim Titom, tudi v najtežjih trenutkih borbe ponela s svojo veliko vero v človeka ohraniti v svojih vrstah duha socialističnega demokratičnega, humanizma in odpora birokratizmu, potem smemo reči, da smo ne samo mi komunisti, marveč vsi naši delovni ljudje lahko ponosni na svojo Zvezo komunistov Jugoslavije!

Naj živi Zveza komunistov Jugoslavije!
Naj živi tovaš Tito!

Velik odmev na govor E. Kardelja

Odlomke iz govora, ki ga je imel zadnjo soboto v Mariboru sekretar CK ZKJ tov. Edvard Kardelj, so objavile številne svetovne agencije, listi in radijske postaje. Glasilo CK združene poljske delavske partije je med drugim objavilo tisti del govora, ki se nanaša na politiko miroljubne koeksistence, ameriška agencija Associated Press odlomke, v katerih tov. E. Kardelj govori o reševanju problema nerazvitih dežel, britanska agencija Reuter pa med drugim poudarja, da je sekretar CK ZKJ Edvard Kardelj dejal, da bi odvrnil nevarnost svetovne vojne s pogajanj, povzema pa tudi del govora o nerazvitih deželah in njihovih problemih. Odlomke iz govora sekretarja CK ZKJ Edvarda Kardelja so objavile tudi druge agencije, nemški, poljski, francoski in drugi listi.

Velik odmev na govor E. Kardelja

Odlomke iz govora, ki ga je imel zadnjo soboto v Mariboru sekretar CK ZKJ tov. Edvard Kardelj, so objavile številne svetovne agencije, listi in radijske postaje. Glasilo CK združene poljske delavske partije je med drugim objavilo tisti del govora, ki se nanaša na politiko miroljubne koeksistence, ameriška agencija Associated Press odlomke, v katerih tov. E. Kardelj govori o reševanju problema nerazvitih dežel, britanska agencija Reuter pa med drugim poudarja, da je sekretar CK ZKJ Edvard Kardelj dejal, da bi odvrnil nevarnost svetovne vojne s pogajanj, povzema pa tudi del govora o nerazvitih deželah in njihovih problemih. Odlomke iz govora sekretarja CK ZKJ Edvarda Kardelja so objavile tudi druge agencije, nemški, poljski, francoski in drugi listi.

Velik odmev na govor E. Kardelja

Odlomke iz govora, ki ga je imel zadnjo soboto v Mariboru sekretar CK ZKJ tov. Edvard Kardelj, so objavile številne svetovne agencije, listi in radijske postaje. Glasilo CK združene poljske delavske partije je med drugim objavilo tisti del govora, ki se nanaša na politiko miroljubne koeksistence, ameriška agencija Associated Press odlomke, v katerih tov. E. Kardelj govori o reševanju problema nerazvitih dežel, britanska agencija Reuter pa med drugim poudarja, da je sekretar CK ZKJ Edvard Kardelj dejal, da bi odvrnil nevarnost svetovne vojne s pogajanj, povzema pa tudi del govora o nerazvitih deželah in njihovih problemih. Odlomke iz govora sekretarja CK ZKJ Edvarda Kardelja so objavile tudi druge agencije, nemški, poljski, francoski in drugi listi.

Dan Združenih narodov proslavlja moč za enakomeren gospodarski razvoj, kar je gospodarsko in politično važno za ves svet, tenja večja dejavnost Združenih narodov. V zvezi s tem bi rad opozoril na dejstvo, da zavesti o potrebi po takšni pomoči prav zdaj dobiva bolj izrazito obliko in vsebino v razpravah Generalne skupščine ZN.

Obstoje velikih področij, ki čutijo posledice nerazvitosti in revščine, ter obstoj znatnih področij, ki njihovim narodom še zmerom niso priznane elementarne narodne pravice, to je stalni vir nestabilnosti na svetu. Popuščanje nepotnosti in perspektiva za postopno splošno razorožitev ustvarjata pogoje, da se svet loti tega problema učinkoviteje in bolj organizirano.

Jugoslavija, ki je v svoji zunanji politiki dosledno uveljavljala načelo miroljubne koeksistence, navdihnjena po Ustanovni listini ZN, bo tudi v prihodnje podpirala Združene narode v skupnih naporih za ureditev svetovnega mira in poglobitev vsestranskega mednarodnega sodelovanja, ker sta to nujna pogoja za splošni napredek na svetu.

Izjava predsednika republike Josipa Broza-Tita je vzbudila v svetu velik odmev. Tisk, svetovne časopisne agencije in radio postaje, ki so prenašale Titovo izjavo, so še posebno poudarile tisti del izjave, v katerem je predsednik Tito dejal, da soglasnost predsednikov dveh najmočnejših držav, predsednika Eisenhowerja in premiera Hruščeva, da bosta reševala obstoječe mednarodne probleme na miroljuben način z razgovori in ne z uporabo sile, potrjuje cilje OZN.

Prijateljski obisk

Prejšnji teden je prišel na prijateljski obisk v Jugoslavijo podpredsednik afganistanske vlade in zunanji minister Ali Sardar Na'm Kan. Podpredsednik Na'm Kan je imel razgovore z vodilnimi jugoslovanskimi državniki.

Sporazum z ZAR

Prejšnji teden je bil v Kairu sklenjen sporazum med Jugoslavijo in Združeno arabsko republiko o dolgoročnih dobavah surovin in industrijskih izdelkov. Po sporazumu bo Jugoslavija v prihodnjih desetih letih uvozila na leto najmanj 40 tisoč ton surove nafte, 60 tisoč ton surovih fosfatov in okrog 3 tisoč ton mangana rude in avtomobilske game.

Odnosi med Kubo in ZDA

Odnosi med Havano in Washingtonom so se ponovno zaostriji zaradi odškodnine ameriškim družbam, katerih zemlja jim bo odvzela z agrarnim reformo, kakor tudi zaradi nabav modernih britanskih letal za kubansko letalstvo. Vodilni kubanski list »Revolucion« je obožil ZDA, da so prisilile na britansko vlado in zahtevale od nje, naj odkloni dobavo reakcijskih letal, ki jih Kuba potrebuje za zaščito suverenosti.

Hruscev v Parizu

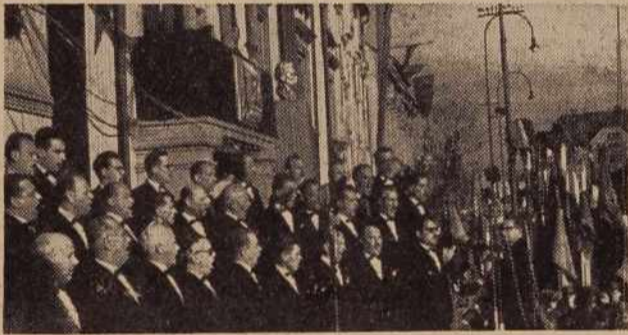
Iz dobro obveščanih virov v Parizu so izvedeli, da sta Francija in SZ dosegli soglasje o sestanku med predsednikom de Gaulleom in premierom Hruščevom. Za zdaj še ni znano, kje in kdaj se bosta državnik sestala, pač pa menijo, da bo sestanek bržda že pred koncem leta v Parizu.

Streli ob indijski meji

Indijska vlada je izročila LR Kitajski oster protest v zvezi z napadom kitajskih vojakov na indijski obmejni prehod. V spopadu je bilo ubitih 17 Indijcev, večje število pa jih je izgubilo. Napad so izvedli v obmejnem področju Kašmira. Kitajska vlada pa je obratno obtožila Indijce, da so začeli prodirati na kitajsko ozemlje, naka je prišlo do streljanja. Poročajo, da so bile izstreljene na obeh straneh.

Indijska časopisna agencija PTI je sporočila, da v indijskih mero-dajnih krogih gledajo z neznanjem na pekiške obljube, da bodo rešili obmejne spore na miren način. Poročajo, da je prišlo do incidenta 21. oktobra, vendar je indijska vlada čakala s sporočili, da bi zbrala natančnejše podatke.

Indijski obrambo minister Krishna Menon je v New Yorku izjavil, da je tokratni spopad med indijskimi in kitajskimi četami mnogo resnejši, kot vsi prejšnji incidenti.

Peški zbor »Slava Klavora« je zapel dve pesmi

Tretje četrtletje dobro kaže

Obrotno podjetje »Mizarstvo« Ljutomer je preseglo letno proizvodnjo za 32 odstotkov — Več podjetij, med njimi tudi ledavska opekarna, je doseglo proizvodnjo že v oktobru — V Premogovniku Presika bodo realizirali perspektivni plan že prihodnje leto junija — Nekaj novih predmetov za široko potrošnjo — Edina ovira je pomanjkanje materiala — Industrijska proizvodnja je porasla v republiškem merilu za 5 odstotkov.

V primerjavi s proizvodnjo v mesecu avgustu se je meseca septembra proizvodnja v industriji v Sloveniji povečala za 5 odstotkov. Elektroenergetika, naftna in tobačna industrija so septembra manj proizvedle kot lani v istem mesecu, dočim pri ostalih industrijskih panogah močan porast proizvodnje.

Premogovniki Slovenije so dali meseca septembra 204.000 ton rjavega premoga in 173.000 ton lignita, kar pa je nekoliko premalo glede na potrebe. Slabše poskušajo izboljšati na račun nadurnega dela. V železarnah so letos septembra proizvedli 35 tisoč ton jekla, kar je do sedaj najvišja mesečna proizvodnja. Povečana je tudi proizvodnja pločevine in kovanih izdelkov, vendar je temu primerno narasla tudi industrijska potrošnja teh izdelkov, tako da nekateri izdelki na

splošno še vedno primanjkujejo. Med drugim je bilo v mesecu septembru močno pomanjkanje železnih vagonov za odpremo posameznih industrijskih surovin ali polizdelkov. Samo v železarni Store je na ta način ostalo v skladu čez 300 ton valjanih izdelkov, namenjenih prodaji.

Tudi lesna industrija je povečala proizvodnjo, vendar zaradi tovečanja v glavni le žagan les, pohišvo in galanterijo, dočim se stanje glede lesotnih in vezanih plošč ter furnirja ni spremenilo. Kljub redukciji električnega toka je dosegla tudi kemična industrija rekordno proizvodnjo, saj je proizvedla samo umetnih gnojil za 11 tisoč ton več kot v mesecu avgustu.

Te dni so delavski sveti v mnogih podjetjih razpravljali o stanju v proizvodnji konec tretjega tromesečja. Po sicer še

nepopolnih podatkih je proizvodnja v našem okraju v mesecih julij, avgust in september močno narasla. V Mizarstvu Ljutomer so konec septembra letni proizvodni plan za 32 odstotkov celo presegli, mnoga podjetja — med njimi tudi ledavska opekarna — pa so dosegla letni plan proizvodnje v oktobru. Plan surove opeke so dosegli v ledavski opekarni ob koncu tretjega četrtletja z 97 odstotki, plan žgane opeke pa so za 5 odstotke celo presegli. Predvideno letno proizvodnjo so dosegli tudi v ledavski dežniskarni in še v nekaterih drugih podjetjih, dočim bodo v Premogovniku Presika že prihodnje leto junija dosegli tolikšno proizvodnjo, kot jo predvideva za to podjetje perspektivni plan gospodarskega razvoja do konca leta 1961.

Večina industrijskih kot obrtnih podjetij je izpolnila ob kon-

cu tretjega četrtletja proizvodne obveznosti zadovoljivo. V tovarni mesnih izdelkov »Pomurka« v Soboti so dosegli letni proizvodni plan s 75 odstotki. Delavski svet tega podjetja je na zadnji seji ugotavljal, da bi bila realizacija znatno višja, če v poletnih mesecih ne bi primanjkovalo živine. Ljutomersko podjetje Agrotehnik — servis je doseglo letno proizvodnjo s 85 odstotki, dočim ledavska »Mehanika« samo s 57 odstotki. V podjetju »Mehanika« zatrjujejo, da proizvodnja ni bila zadovoljiva predvsem zaradi manjšega obsega proizvodnje v poletnih mesecih. Izpad pa je bil tudi pri izdelovanju paragonskih šbk, za katere niso dobili primerne materiala. Na splošno omenjajo v vseh podjetjih kot največjo oviro za povečanje proizvodnje pomanjkanje materiala: v mizarstvih nimajo dovolj vezanih plošč in primerne lesa, v dežniskarni ne morejo dobiti zadostnih količin aluminijskih cevi, material pa primanjkuje tudi v vseh ostalih dejavnostih.

V ledavski »Mehaniki« so letos odprli nov obrat — galvanizacijo kovin. Te dni se je temu obratu priključil še obrat za predelavo plastičnih mas. V obratu za predelavo plastičnih mas bodo izdelovali predvsem nekatere predmete za široko potrošnjo kot so lijak, spužve itd. Tako so v podjetju zaposlili še 50 novih delavcev.

Ob dosedanjih dosežkih v proizvodnji so v nekaterih podjetjih delavski sveti med drugim razpravljali o možnostih, kakor realizirati perspektivni plan proizvodnje že prihodnje leto.

NAŠ KOMENTAR

FINANČNO POROČEVALSKA SLUŽBA V PODJETJIH:

NEKOLIKO HITREJE

Ni nova ugotovitev, da razpravljajo družbeni organi pri ljudskih odborih o gospodarjenju v podjetjih nekoliko prekasno: o proizvodnji v prvem tromesečju šele junija, o polletnem gospodarjenju septembra itd. S tem pa je onemogočeno vsako pravočasno posredovanje pri odpravljanju pomanjklivosti v proizvodnji. Posamezni upravni organi pri ljudskih odborih ne morejo pripraviti potrebnih analiz pravočasno, saj nimajo za to potrebnih podatkov.

Te dni, okrog 20. oktobra, smo povprašali na finančnih oddelkih pri posameznih ljudskih odborih, kako dostavljajo podjetja tromesečne obračune. Ta datum smo si izbrali prav zato, ker je rok za predložitev periodičnega obračuna za tretje četrtletje do 20. oktobra. Na finančnem oddelku soboške občine so nam dejali, da so prejeli 27 namesto 46 obračunov. V Radgoni od 40 komaj 25, v Ljutomeru od 16 le 10, v Ledavi pa je dostavilo periodične obračune od 20 le 7 gospodarskih organizacij.

Na vseh občinskih ljudskih odborih zatrjujejo, da je tako ob vsakem roku za predlaganje tromesečnih obračunov. Nekate-

re obračune dobijo šele do 1. novembra, mnogo pa je tudi takih, ki jih pošljejo kasneje. Med najslabšimi so kmetijske zadrage, ki še ob tem vedno čutijo pomanjkanje knjigovodskega kadra. Prisotni organi so nekatere zamudnike že kaznovali, vendar to ne zaleže.

Treba je posebej omeniti, da so v tem pogledu neredna predvsem manjša podjetja, ki tudi nimajo urejenega finančnega poslovanja.

Vsa finančno poročevalska služba je precejšnjega pomena.

Le ob hitrem dostavljanju podatkov lahko pristojni organi analizirajo gospodarjenje v posameznih podjetjih in gospodarskih panogah pravočasno, kar je potrebno predvsem zadnje mesece v gospodarskem letu. Ne bi bilo napačno, če bi organi samoupravljanja v podjetjih jemali kot osnovo za nagrajevanje računovodij tudi zbiranje, urejanje in analiziranje finančnih podatkov ter posredovanje teh pristojnim organom pri ljudskih odborih.

Med slušatelji izredne ekonomske šole v Murški Soboti

Zvoljo se lahko vse doseže

Slušatelji izredne ekonomske srednje šole v Murški Soboti so starejši ljudje, ki v svoji mladosti niso imeli priložnosti končati srednje šole zaradi različnih vzrokov. Sedaj v socialistični družbi ureditvi pa jim družba nudi vse, da se lahko izobrazijo ter pridobijo znanje, ki ga zahteva od njih delo.

Med odmorom smo jih obiskali na hodniku ekonomske srednje šole in pokramljali z njimi o njihovih težavah in željah, ki jih imajo pri šolanju.

Julka Kutuševa je uslužbenka v računovodskem centru v Beltincih. V službi se ukvarja

s knjigovodstvom in pravi, da je za njeno delo nujno potrebna srednješolska izobrazba. Zato se je tudi vpisala na to šolo in veseli se učenja tudi ima. S programom je zadovoljna in s predavatelji tudi. Ustanova ji daje mesečno dva tisoč di-

narjev in to ji bo vrnila zvestinim delom po končanem šolanju.

Stojan Penov je uslužbenec Komunalne banke v Ljutomeru. Že prej je končal 6 razredov gimnazije in zaradi slabih materialnih pogojev je moral šolanje opustiti. Za šolanje se je odločil, ker čuti potrebo po višji izobrazbi pri delu, ki ga opravlja, in pa tudi družbi bo koristil, če bo več znal. Ker je bolgarske narodnosti in je prej živel v Srbiji, se najboljši boji slovenščine. Zaprošil je za študijsko podporo in upa, da se mu bo velika želja — končati šolo — tudi izpolnila.

Franc Strelec je zaposlen na gozdarski poslovni zvezi v M. Soboti in pravi, da bo moral šolanje opustiti, če ne bo dobil štipendije, ker je voznja štirikrat tedensko iz Ljutomera, kjer stanuje, predraga. Nekoč je že hotel v srednjo gozdarsko šolo in ker to ni mogel, se je vpisal na ekonomsko srednjo šolo. Izpopolnil si hoče svoje znanje, slovenščine se najbolj boji, pa vseeno upa, da bo uspel.

Tako so govorili ljudje, ki imajo doma družine, v službi pa odgovorne naloge, pa vendar nadejajo še čas za učenje. Vsem, ki vsak popoldan poslušajo predavanja kot izredni slušatelji ekonomske srednje šole, želimo, da bi z uspehom končali začeto delo.

Razstava sadnih sokov in marmelade v Gornji Bistrici

Organizacija Rdečega križa v Gornji Bistrici je to jesen skupaj z Gospodarskim centrom iz Murske Sobotice organizirala tečaj za vkuhanje sadja in sadnih sokov. Tečaj se je začel s prvim sadjem, obiskovalo pa ga je 18 deklet in žena. Med drugim so vkuhale okrog 100 kg marmelade in 60 kg sadnih sokov tudi za šolsko kuhinjo v Bistrici. Naučile so se vkuhavati 66 vrst marmelade, sadnih sokov in podobnih sadnih proizvodov.

Zadnje nedeljo popoldne pa so v Zdravstvenem domu odprle razstavo sadnih sokov in marmelade ter pripravile tudi demonstracije s sokovnikom. Razstavo je obiskalo okrog 700 ljudi.

V kratkem bo Gospodarski center iz Murske Sobotice organiziral v Gornji Bistrici še gospodarski tečaj, ki bo trajal tri tedne. Doslej imajo zanj že 17 prijav.

Vsakdanja pot v šolo (Foto B. Sinko)

Kolektiv bo dal sredstva za obnovo

Letos precejšen uspeh. Letni proizvodni plan so ob koncu septembra dosegli s 76 odstotki, predvidevajo pa, da bodo ob koncu leta letni plan vsaj za 5 odstotkov presegli.

Letos je opravil kolektiv vsa vodovodno-inštalaterska in kleparska dela pri novih soboških stanovanjskih blokih, kakor tudi pri stanovanjskem bloku v Pucovcih in na šoli v Rogoševcih.

Vodovodno-inštalaterska obrt doslej pri nas ni bila dovolj razvita, zato je podjetju primanjkovalo tudi strokovnih de-

lavcev. Glede na to so dali trem delavcem štipendije, da se strokovno izpopolnijo v vodovodno-inštalaterski stroki. Kasneje nameravajo izdelovati tudi toplotne naprave.

Ob vedno večjem naraščanju naročil se je kolektiv podjetja odločil, da bo pričel prihodnje leto graditi nove delavnice. V ta namen predvideva podjetje 1 milijon dinarjev lastnih sredstev, za ostala sredstva pa upajo, da jih bodo dobili iz občinskega investicijskega sklada.

31. OKTOBER — SVETOVNI DAN VARČEVANJA

Svetovni dan varčevanja praznuje večina držav že nad 30 let. Varčevanje je družbeni interes in ne zajema samo varčevanja v denarju, ki ga propagirajo denarni zavodi. Zato je propaganda in pospeševanje varčevanja naloga vseh družbenih in političnih organizacij, posebno Socialistične zveze in sindikatov. Prav posebno pozornost pa velja mlademu naraščanju, ki naj se že od rane mladosti ozgaja v duhu varčevanja. V preteklem letu so se še posebej zavzele za varčevanje najmlajših lokalne banke, Komunalna banka in Zdravna hranilnica, ki so zanje preskrbele lične hranilnice.

Tudi v našem okraju, čeprav zaostajamo za republiškim povprečjem, je zavest varčevanja porasla in je zbranih po individualnih vlagateljih 255 milijonov dinarjev vlog. Od tega odpade na Komunalno banko 124 milijonov, na Zdravno hranilnico 47 milijonov in Narodno banko 84 milijonov dinarjev. Zbrane hranilne vloge pri denarnih zavodih lahko olajšajo ureditev marsikaterega skupnega problema, razdrobljena pa ne koristijo nikomur. Znano je, da lahko v letošnjem letu lokalne banke kreditirajo tudi investicijsko izgradnjo v višini 30 odst. zbranih vlog. S temi sredstvi je moč rešiti marsikateri nujen lokalni problem, za katerega nimajo trenutno sredstev niti podjetja, niti občine. Zal se zbrane vloge po Narodni banki za zdaj ne morejo koristiti v te namene.

Čeprav so doseženi v hranilništvu že lepi uspehi, še vedno denarno varčevanje ni deležno vsestranskega razumevanja in pozornosti, ki ga zasluži. Ker ponekod ocenjujejo varčevanje in hranilništvo kot ekonomsko manj pomemben činitelj, ali pa zanemarijajo moralno ozgojno plat varčevanja, naj bo bodoča naloga sindikatov tudi propagiranje med delovnimi kolektivi. Prihranek materiala, podaljšanje življenjske dobe orodij in podobno — vse to predstavlja višji dohodek za podjetje in večje osebne prejemke. Zato kaže pri varčevanju prizadevne delavce v proizvodnji nagraditi s posebnimi premijami.

S precejšnjim nezaupanjem gledajo na hranilništvo naši kmetje, ki so imeli slabe izkušnje s predvojnimi kapitalističnimi bankami. Pojasniti pa jim je treba, da pri nas ne more biti bojazni zastran zapore hranilnih vlog, kot je to v kapitalizmu, kar zagotavlja ljudska oblast, za vse vloge pa jamči država. Vloge kmečkega prebivalstva znašajo v primerjavi s skupnimi vlogami le 58 milijonov dinarjev ali 22 odst. Znesek je glede na strukturo prebivalstva našega okraja mnogo preizek.

Nazlic temu so veliko pripomogle k razmahu denarnega varčevanja pri nas komunalne banke. Hkrati pa so danes vse možnosti, da se državljanji z vlaganjem svojih prihrankov v lokalne denarne zavode še tesneje povezujejo s komuno kot temeljno družbeno ekonomsko skupnostjo na njenem območju. Upravljanje in vodenje komunalnih bank po načelih družbenega upravljanja oziroma samoupravljanja delovnih ljudi v okviru občin in okrajev je veliko poročilo, da bodo prihranki prebivalstva koristili vlagateljem ne samo neposredno, ker dobivajo obresti, temveč tudi posredno s tem, da bodo omogočili hitrejši napredek komunalne skupnosti.

Rudolf Horvat

IZ MLADINSKE ORGANIZACIJE

Pred kratkim je imel aktiv mladih zadrudnikov v Mačkovecih svoj letni sestanek. V preteklem obdobju aktiv ni delal, zato tudi poročila o dosedanjem delu na sestanku ni bilo. Mladi zadrudniki so sklenili, da bodo v bodoče pridno delali. Kmetijska zadruga jim je dala v obdelavo 40 arov zemlje, na kateri so že posejali italijanko. Prav teko bodo priredili izlet na vzorna kmetijska posestva, prevoz jim bo omogočila zadruga brezplačno. Prijavili so že tudi skupino mladih zadrudnikov, ki bo sodelovala na oddaji »Spoznaj svet in domovino« v Murški Soboti.

Na letnem sestanku aktiva LMS v Moščancih so sprejeli sklep, da bodo na potoku, ki teče za vasjo, uredili poleti kopališče, poživili bodo delo v dramski sekciji in na športnem področju. Na sestanku so izvolili tudi delegate za občinsko konferenco. Sestanku je prisostvoval tudi Franc Čagran, predsednik ObK LMS Murska Sobotica.

Aktiv LMS v Borecjuh je prav gotovo eden izmed najbolj delavnih v soboški občini. Mladinci so aktivno delali na športnem, kulturnem in političnogospodarskem področju. Za vnaprej so sklenili, da bodo uredili sobo v gasilskem domu.

pripravili veseli večer in še nadalje razvijali telesnovzgojno dejavnost na vasi.

Ob tej priložnosti so izvolili tudi novi sekretariat in delegate za občinsko konferenco. Ker v vasi še niso imeli aktiva mladih zadrudnikov, so ga ob tej priložnosti tudi ustanovili. Franc Kegl, referent za mlade zadrudnike OK LMS, je mladincem razložil pomen in vloge aktivov mladih zadrudnikov v socialistični preobrazbi vasi: predstavniki Kmetijske zadruge Črnelaveci pa so obljubili aktivu vso pomoč in mladi zadrudniki so že tudi dobili od zadruge v obdelavo 1 ha zemlje.

Dobri tovariši na jesenskem soncu (Foto B. Sinko)

ŠE ODLOČNEJE ZA NAPREDEK KMETIJSTVA

Te dni smo obiskali kmetijski zadrugi Velika Polana in Grad ter se zanimali za delo združnih svetov. Ugotovili smo, da sveti v glavnem delajo precej zadovoljivo, vendar se še čutijo nekatere pomanjkljivosti. Te pomanjkljivosti pa bo možno odpraviti šele takrat, ko bodo vsi člani pravilno razumeli svoje dolžnosti in naloge.

Analiza dosedanjega dela združnega sveta kmetijske zadruge Velika Polana dokazuje, da je njegovo delo zadovoljivo, nikakor pa ni popolno. Med pomanjkljivostmi lahko vsekakor prištevamo premajhno proučevanje možnosti za hitrejši razvoj kmetijstva, kakor tudi premajhno odločnost pri sprejemanju sklepov, kar lahko zadrugi tudi škoduje. Značilno pa je, da so člani močno kritizirali vsake pomanjkljivosti in nepravilnosti v poslovanju zadruge, vendar v takih primerih niso vedno pravočasno ukrepali.

Združni svet je že na prvi seji sklenil, da bo poskrbel za čim boljše uspehe pri pogodbenem sodelovanju ter za včlanitev vsaj tri četrtine gospodarstev v kmetijsko zadrugo. Ob pregledovanju akcijskega pro-

grama so se člani odločili, da bodo letos med prvimi, ki bodo sklenili pogodbe za sodelovanje. To odločitev so tudi uresničili, vse premalo pa so sodelovali pri sami akciji za sklepanje pogodb. Če ko so sprejemali akcijski program za jesensko setev, so vse premalo razmislili o velikosti površin, ki jih je mogoče vključiti v sodobno pogodbeno pridelavo s kmetijsko zadrugo. Z ujemljivo, da so površine na njihovem območju zelo razkosane, so sprejeli akcijski program za setev pšenice samo za 20 ha. Ker pa ta plan ni bil vsklajen z občinskimi perspektivnim planom, so kmalu za tem sprejeli novi akcijski program, ki je predvideval setev 60 hektarov visokorodnih sort pšenice ter 8 hektarov oljne repice. Združni svet je skupno z vaškimi organizacijami sklical sestanke, na katerih so kmete seznanili z višino akcijskega programa ter z načnom letošnjega sodelovanja in sklepanja pogodb, medtem ko pri sami akciji večina članov ni sodelovala.

Kljub temu je bil plan pšenice pred kratkim vendarle izpolnjen. Razlika je le v tem, da so zadrugi seji sejalci pretežno le sorte U-1 in le malenkostne parcele z italijanskimi sortami.

Pri sprejemanju tarifnega pravilnika so člani sicer nekoliko negodovali glede plač vodilnih uslužbencev, vendar postavki niso spremenili pač pa so določili, da morajo uslužbenci izboljšati poslovanje, da bodo dela vedno na tekočem.

Delo sveta pa ovrtajo nekateri člani, ki se neredno udeležujejo seji. Zaradi tega je svet kritiziral tudi vaški odbor SZDL. Svet je ob sprejemanju raznih sklepov, posebno še ob potrditvi zaključnega računa, ki je bil izdelan z večmesečno zamudo, premalo razpravljal.

Čutili se tudi premajhna povezanost med upravnim odborom in združnim svetom. To so na nedavni seji tudi sami ugotovili ter zadržali upravni odbor, da zasleduje poslovanje zadruge ter o tem redno obvešča združni svet. Končno pa je združni svet na zadnji seji tudi sam ugotovil, da bo moral za svoje delo resneje prijeti ter posamezne nepravilnosti bolj resno obravnavati.

Čeprav je to prvo leto njihovega upravljanja, bodo morali v bodoče bolj skrbeti, da se bodo izkoristile vse možnosti za razvoj kmetijstva ter pri akcijah tudi tesneje sodelovali.

Delo združnega sveta kmetijske zadruge Grad je precej zadovoljivo, saj je večina članov pravilno razumela svojo vlogo v zadrugi. Potrebno pa je tudi omeniti, da še nekateri člani niso dobro seznanjeni s svojimi nalogami. Zato bi bilo potrebno, da bi se v zimskih mesecih organizirali seminarji za vse člane združnega sveta in uravnega odbora.

Dokaj resno se je združni svet oprijel akcije za jesensko setev ter skupno s političnim aktinom in ostalimi organizacijami pripravil po vaseh sestanke z zadrugami. Na teh sestankih so zadrugam seznanili z načnom sodelovanja ter z jesensko setvijo, hkrati pa se nenekad že pogovorili o številu pogodb. Večina članov združnega sveta je med prvimi sklenila pogodbe. Izkušnje kažejo, da so plan jesenske setve v tistih vaseh, kjer imajo dobre člane združnega sveta, dobro izpolnili. Združni svet se strinja z operativnim planom, ki predvideva, da se bo zadruga v prihodnjih letih v pogodbenem sodelovanju preusmerila pretežno na živinorejo in sadjarstvo. S tem pa se bo tudi preusmerila na pridelavo večjih količin krmnih rastlin ter izboljšanje travnikov. To so začeli uvajati že letos. Tisti člani združnega sveta, kakor tudi ostali zadrugniki, ki nimajo primerne zemlje za pridelavo pšenice in ostalih kultur, so sklenili pogodbe

za sodelovanje z živino in travniki. Združni svet pa bo v bodoče skrbel, da se bo v to smer usmerilo še večje število zadrugnikov.

Za združni svet kmetijske zadruge Grad je posebno značilno, da se vneta zavzema za napredek in razvoj zadruge ter tam, kjer se opazuje težave, skupno z ostalimi organizacijami šče primerno zohede in precej skrbno proučuje vse možnosti za hitrejši razvoj raznih panog kmetijstva.

Janko Stolnik

BELEŽKA

DVE VZPOREDNIKI

Ni potrebno preveč brskati po spominu, da se spomnimo tistih, na videz utemeljenih pripomb nekaterih kmetovalcev glede pogodb med kmetijskimi zadrugami in kmetovalci za ozrejo pitane živine. Kmetovalci so kritizirali nenačelnost kmetijskih zadrug do teh pogodb.

Vsa zadeva se je sukala okrog cen živine. Kmetovalci so zatrjevali, da kmetijske zadruge niso plačevale živine ob prevzemu po prej dogovorjenih cenah, ki so bile zabeležene v pogodbah. Resnici na ljubo pa je treba omeniti, da je bila v teh pogodbah omejena tudi kakovost pitancev.

Nekateri kmetovalci se še danes ne morejo sprijazniti s tem, da zahtevajo kmetijske zadruge od njih živino in tudi pridelke le take kakovosti, kakršne zahteva tržišče oziroma potrošnik. Če so desetletja in celo dalj gojili kmetovalci sovine, ki so dajale predvsem maslo, je pač zahteva po mesnatih sovajah nepotrebna nopolarija in nič drugega. Ne bi bilo pravo, če bi zatrjevali, da so bili takega mnenja ostali kmetovalci, vendar jih je vsaj precejšen del ustvarjal tako mnenje. Bilo bi kritično, če ne bi upoštevali tudi objektivnih razlogov. Marsikateri kmetovalec si je prizadeval, da ozgoji ali pridelata, kar za zadrugo oziroma tržišče od nje zahteva. Če pri tem ni imel dovolj izkušenj, mu je pčasni tudi izpodletelo. Tisti kmetovalci, ki so ose to realno ocenjevali, so dejali, da jim ni uspelo.

Vendar so ob tem mnogi prezrli objektivnost in so obišeli samo na sistem odstavku pogodb, ki določa ceno. Kritizirali so in zatrjevali, da mora pogodba pač ostati pogodba. Ob tem bi lahko potegnili prvo vzporednico.

Letos spomladi so kmetijske zadruge sklepale s kmetovalci med drugim tudi pogodbe za krompir. Da pogodbe niso nepomembnost, kažejo lanskoletne težave ob obilni krompirjevi letini, ko so kmetovalci hoteli kmetijske zadruge naravnost prisiliti, da odkupijo ose tržne niške krompirja, kar pa ni bilo mogoče, ker kmetijske zadruge zaradi premajhnega števila sklenjenih pogodb s kmetovalci niso morale sklepati pogodb za večje količine krompirja s preskrbnalnimi podjetji. Kajti, pogodba je pogodba!

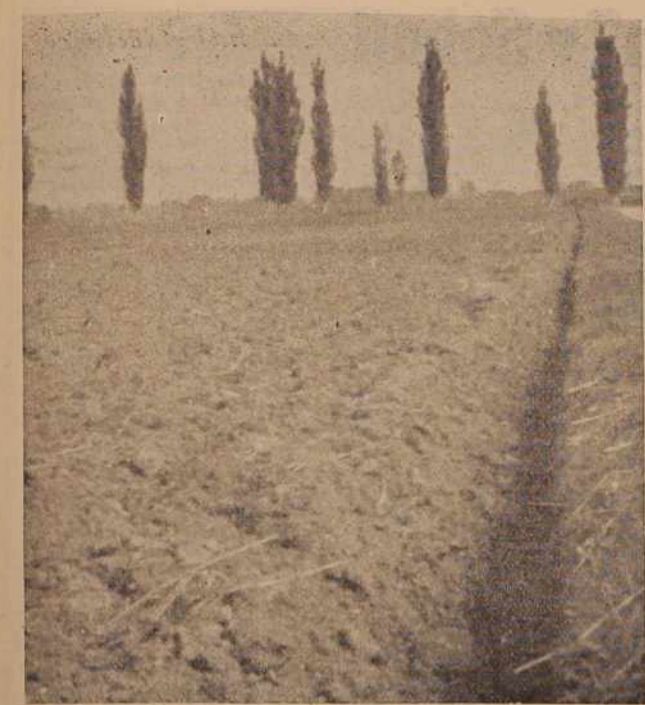
Letos so se kmetijske zadruge tej nevednosti izognile (pa samo v prid kmetovalcem) tako, da so sklenile s pridelovalci čim več pogodb za odkup krompirja.

Kakšen je rezultat? Kmetovalci hočejo odstavnati od pogodb in kmetijske zadruge niso v nič boljšem položaju kot lansko jesen. Kmetovalci zatrjujejo, da krompirja ni, istočasno pa je slišati glasove, da je krompirja po ceni 15, 16 ali celo 18 dinarjev dovolj. Alinaj sedaj kmetijska zadruga odstavi od dogovorjene cene in odkupuje krompir po 15, oskrbnalnimi podjetji na ga naj prodaja po 10 do 12 dinarjev?

To je druga vzporednica - k osemu temu.

Brez krievde pri tem niso tudi kmetijske zadruge, ki v takih primerih ne vztrajajo na izpolnjevanju pogodbenih obveznosti, predvsem tam, kjer je bila sorazmerno dobra letina krompirja.

Dejstvo je, da po tej poti ne bomo nikoli uredili tržišča s kmetijskimi pridelki. Med drugim pa letošnje razmere pri odkupu kažejo, da našim kmetovalcem lanskoletne izkušnje pri odkupu krompirja niso bile dovolj otipljivo opozorilo in napotek.

Globoke brazde je zoral traktor v Rakičanu (Foto B. Sinko)

Letos več zaposlenih kot lani

Podatki o zaposlitvi v Sloveniji za prvo polletje kažejo, da je pri sicer isti dinamiki absolutno povečanje števila zaposlenih vendar nekoliko manjše. Od lanskega decembra do konca junija letos se je povečalo število zaposlenih v gospodarstvu skoraj za 20 odst. manj kot lani v istem razdobju.

V našem okraju je bilo letos začetkom leta zaposlenih v vseh panogah gospodarstva, prosveti, zdravstvu, komunalni št. 14.670 ljudi, kar je za 54 manj kot leta 1958. V prvem polletju letos je število zaposlenih močnejše poraslo, tako

da je bilo koncem septembra zaposlenih že 16.249 ljudi. Po perspektivnem planu gospodarskega razvoja naj bi se do leta 1961 zaposlilo na novo 2925 ljudi, letošnji družbeni plan

Setev bo končana čez teden dni

Pretežna večina kmetijskih zadrug je te dni že končala s sklepanjem pogodb, nekatere pa že končujejo setev. Zadruge so v minulem tednu sklenile pogodbe še za 56 hektarov pšenice. Tako imajo v okrajnem merilu sklenjenih pogodb za

pa predvideva povijanje števila zaposlenih za 364 oseb. Nekoliko večje število zaposlenih je pripisati med drugim novoustanovljenemu podjetju »Planika« v Turnišču. -jm

2654 hektarov pšenice. Stanje po občinah pa je sledeče: M. Sobota 1111 hektarov, Petrovci-Salovci 247 hektarov, Beltinci 500,42 hektarov, Lendava 401 hektar, Ljutomer 251 ha in Gornja Radgona 334 ha.

Nekatere zadruge so se močno približale planu, medtem ko so zadruge Velika Polana, Slatina Radenci, Ivanici in Negova plan celo nekoliko presegle. Planu so se najbolj približale kmetijska zadruga Selo-Fokovci, Križevci v Prekmurju, G. Petrovci in kmetijska zadruga Bistrica.

Pri večini zadrug so mnenja, da bodo s setvijo končali čez teden dni, začeli pa so sklepati tudi pogodbe za spomladansko setev in travnike.

Ugodne avtobusne zveze

Pretekli teden je bil v Murski Soboti razgovor zastopnikov Okrajnega ljudskega odbora, podjetja PTT iz Ljubljane in Avtobusnega podjetja iz Maribora o nekaterih predlogih za izboljšanje avtobusnih prometnih zvez v Pomurju.

Med drugim so se dogovorili, da bodo vozili avtobusi iz M. Soboti v Maribor le 2 uri, do čem je trajala ta vožnja doslej 2 uri in 15 minut. Ugodnost za potnike, ki počujejo iz Zagreba, bo nova avtobusna zveza iz Soboti proti Mariboru. Ta avtobus - večerni - doslej od Soboti naprej ni imel zveze. Na progah Soboti-Kuzma in Soboti - Rogasovec bodo vozili odslej večji avtobusi, ker to zahteva povečani promet. Pribivalci Beltincev bodo dobili dodatni lokalni avtobus do Soboti.

S 1. novembrom bo vpeljana tudi nova avtobusna proga So-

bota-Ljutomer. Ta avtobus bo odpeljal iz Soboti zjutraj po sedmi uri, vrnil pa se bo popoldne.

Razpravljali so še o ponovni uvedbi avtobusne proge Maribor-Ljutomer. Zastopniki avtobusnih podjetij so zagotovili, da bodo uvedli tudi to progo.

KZ Velika Polana: SETEV PŠENICE BO KONČANA ČEZ NEKAJ DNI

V kmetijski zadrugi Velika Polana so plan jesenske setve že izpolnili. Ker še nadalje sklepajo pogodbe, bodo plan pri pšenici celo presegle. Nad 90 odst. teh površin so že zasejali, ostale pa bodo v teh dneh.

Zadruga je v zadnjem času precej povečala članstvo, saj ima včlanjenih že nad polovico gospodarstev na svojem območju.

SPREJETA INVESTICIJSKA PROGRAMA

V torek, 27. oktobra je komisija za program pri Izvršnem svetu LRS sprejela investicijski program in idejni projekt za gradnjo objekta za industrijsko predelavo jajc, perutnine, divjačine in kmetijskih pridelkov v Murski Soboti. Kot je znano, bo ta objekt gradila

Poslovna zveza v Murski Soboti. Investicijski program za to gradnjo pa je sprejet v višini 524 milijonov dinarjev. Graditi ga bodo začeli že v marcu prihodnje leto. Istočasno je bil sprejet tudi investicijski program za tovarno sadnih sokov, katero bo gradila Tovarna mlečnega prahu.

Zbor volivcev v Ljutomeru

Sinoči je bil v Ljutomeru zbor volivcev. Po poročilih krajevnega odbora so se seznanili volivci z arondacijami in rajonizacijami na območju občine, izvolili člane poravnalnih svetov ter kandidata za svet stanovanske skupnosti. Priznali pa so tudi dosedanje dosežke v kmetijstvu ter perspektive. Volivci so predlagali, naj se čimprej uredita dve učilnici za pomožno šolo ter primerno otroško igrišče. Predlagali so tudi, da naj bi se uredila razsvetljava ob Soboški cesti, kjer

je zgrajenih že precej novih hiš. Na koncu je bilo omenjeno, da bi lahko pri akcijah, kot

je ureditev otroškega igrišča, pomagali tudi s prostovoljnimi delom.

Iz Radgone

V radgonski občini si prizadevajo, da bi reorganizirali podjetje Elrad in LIP. Elrad naj bi pričel izdelovati poleg UKV in TV anten še kombinirane antene z več priključki, ki bi jih vgrajevali na večstanovanjske bloke. Na tržišču je precejšnje povpraševanje po teh antenah. Poleg tega ima podjetje precejšnje možnosti za

izvoz svojih izdelkov. Predvideno je tudi, da bi izdelovali avtomobilske antene.

Numeravana kooperacija Elrada s podjetjem »Rudi Čajavec« iz Banje Luke za Elrad ne kaže nobenih ugodnosti, zato bodo morali poskati druge možnosti. Med drugim se dogovarjajo tudi s kranjsko »Iskroz«. Po končanem novogradnji, za katero predvidevajo 15 milijonov dinarjev - novi stroji in aparati bi stali 20 milijonov - bi lahko zaposlili še 50 ljudi.

Zaradi velikega pomanjkanja parketnih ploščic in še nekaterih drugih izdelkov lesne industrije nameravajo v Radgoni izdelovati tudi parketne ploščice. Proizvodnjo bi organizirali ob sodelovanju Mizarstva Apače in radgonskega obrata Lesno industrijskega podjetja Maribor. Za investicije v ta namen predvidevajo 20 milijonov dinarjev. -jm

IZPRED SODIŠČ

24-letni G. V., klepar iz Murske Soboti, je marca letos odnesel iz podjetja, kjer je delal v nočni izmeni, nekaj galanterijskih izdelkov in sicer v vrednosti najmanj 13.222 dinarjev. Pri tem mu je pomagal V. A., prav tako klepar v tem podjetju. Sodišče je prvega obsodilo na 7 mesecev zapora, pogojno za dobo 5 let, povrnitev odškodnine v znesku 13.140 dinarjev in povrnitev stroškov kazenskega postopka, drugega pa na 3 mesece zapora, pogojno za dobo 1 leta in povrnitev stroškov kazenskega postopka.

G. K., 25-letni poljedelec iz Kramarovec je v avgustu letos vzel v gozdu, ki je last SLP, drva vredna 1000 dinarjev. Obsojen je bil na 1000 dinarjev denarne kazni in povrnitev stroškov kazenskega postopka.

37-letni N. S., poljedelec iz Ivanovca, je razbil očetova kletna vrata ter tako povzročil škodo za 400 di-

narjev. Obsojen je bil na 5 dni zapora, pogojno za dobo enega leta.

F. K., 44-letni kmet iz Brezovca, je letos marca psetepl K. S. in ga laže poškodoval. Obsojen je bil na tmesec zapora, pogojno za dobo 2 let ter povrnitev stroškov kazenskega postopka v znesku 1000 dinarjev.

41-letna P. A., gospodinja iz Otočca, je letos v aprilu z lesenimi grabljami pretepla S. M. in jo laže telesno poškodovala. Obsojena je na 1 mesec zapora in povrnitev stroškov kazenskega postopka.

Z BRITVIJO JE IZDELAL KONTRABAS

Gruja Jovanović iz Prepolja v sedlarski občini je nedavno z britvijo izdelal kontrabas, ki se na zunaj ne loči od tovarniških.

Remenek ob polnih vozovih krompirja (Foto B. Sinko)

OBČNI ZBOR

Kluba prekmurskih akademikov

Prejšnji teden je bil občni zbor Kluba prekmurskih akademikov. Zboru sta prisostvovala ljudska poslanca Ivan Kreft in Boris Kocjančič, več članov sekretariata Okrajnega komiteja ZKS Murska Sobota, med njimi tudi organizacijski sekretar Franc Skaberne ter predstavniki Zveze študentov iz drugih pokrajinskih klubov. Na zboru je bilo prebrano organizacijsko poročilo o delu kluba v minulem šolskem letu ter referat dosedanjega predsednika Karla Trplana, ki je v okviru gospodarskega in splošno-družbenega razvoja Pomurja določil tudi naloge kluba.

Občni zbor je bil slabo pripravljen in nekatere kritične pripombe poročil niso vzbudile razprave. Tako je bila v referatu obravnavana problematika in značaj sveta ob Murici, združenje obeh pomurskih študentskih klubov, delovne akcije itd., vendar pa ob vsem tem klub ni sprejel nobenih sklepov in tudi ni razpravljalo o teh problemih. Tako se je zbor končal brez vseh sklepov, novemu vodstvu pa je ostala težavna naloga.

S SEJE

Sveta notranje zadeve

Pred dnevi je bila v Murski Soboti seja Okrajnega sveta za notranje zadeve, katere se je med drugimi udeležili tudi predsednik OLO Rudi Čačinovič. Razpravljali so predvsem o zmanjšanju mladinskega kriminala oziroma prestopništva.

Kot je bilo omenjeno v poročilih, se je število prestopkov pri mladini letos spet povečalo. Najpogostejša kaznivih dejavnosti mladoletnikov so predvsem priložnostne tatvine. Teh so največ zabeležili pri otrocih iz družin, ki so v slabem socialnem stanju.

V letu 1958 je bilo obravnavanih največ mladoletnikov zaradi pobegov čez mejo. Ugotovilo se je, da so pobegi pri mladoletnikih največkrat zasnovani iz avanturističnih motivov.

Velik vpliv ima tudi alkohol, saj je ugotovljeno, da so kaznivih dejanja zoper življenje najpogostejše izzvana in storjena v vinjenem stanju. Pri tem se je tudi ugotovilo, da se mladoletniki združujejo s starejšimi storilci. Ugotovljeno je tudi, da so precej prometnih nesreč povzročili otroci, ki so nepazljivi. Požige povzročijo otroci bolj redko in še takrat v glavnem po krivdi staršev, ki premalo pazijo nanje.

Na seji so predlagali, da bo potrebno v bodoče posvetiti največ skrbi preventivi, ker se bo sicer število prestopništva pri mladoletnikih še povečalo.

Zadružna svečanost v Hotizi

Kmetijska zadruga Hotiza je v nedeljo svečano proslavila 11-letnico obstoja. Svečanost, katere so se udeležili tudi predsednik in tajnik Občinskega ljudskega odbora Lendava Ljudež Zalik in Jože Hajdinjak ter podpredsednik Okrajne zadruge zveze Alojz Benko, je bila povezana z otvoritvijo nove dvorane, trgovine in skladišča za reprodukcijski material. Na svečanosti je govoril o razvoju zadružništva, pogodbenega sodelovanja ter o dosežkih zadruge Hotiza podpredsednik OZZ Alojz Benko. V govoru je zlasti poudaril pomen nove dvorane ter ostalih prostorov zadružnem domu.

Učenci tamkajšnje šole so priredili krajši kulturni nastop. Te slovesnosti se je udeležilo precej ljudi iz vse okolice.

-ko

S plenuma Okrajne zveze „Partizan“ v Soboti

Zakaj počitnice

Ze nekaj časa so oči vseh šahistov sveta uprte v Jugoslavijo. Po lanskem Portoroškem mednarodnem turnirju so si kandidati za svetovnega prvaka izbrali za središče medsebojnih spopadov na šahovskih poljih Bled, Zagreb in Beograd. To je osekakor dragoceno priznanje šahovski zvezi Jugoslavije in njenim neumornim delavcem. Lansko leto smo praznovali desetletnico ustanovitve šahovske zveze, organizacije, ki širi in utrjuje to lepo igro med delovnimi ljudmi v tovarnah, v vojski, šolah in drugje.

Tudi v Pomurju smo pred devetimi leti ustanovili dve šahovski društvi in sicer v Lendavi in v Murski Soboti. To je bil začetek šahovske dejavnosti v Pomurju. Društva sta bili vključeni v mariborski okrajni šahovski odbor (MOSO) in sta priredili več tekmovalnih turnirjev. Zanimanje za šah je raslo po vsem Pomurju in že leta 1952 imamo družine tudi na Gorickem pri Gradu in v Kuzmi. V letu 1954 je bilo v Pomurju ustanovljenih sedem družin in leta 1957 smo imeli že 500 članov, od teh 1 I. kat., 18 II. kat., 50 III. kat., 113 IV. kat. in 318 članov brez kategorije.

Na eni izmed sej MOSO je bilo ugotovljeno, da je šah v Pomurju naletel na najbolj plodna tla in da je bilo v tem severozahodnem delu Slovenije ustanovljeno največ novih šahovskih žarišč. Na pobudo šahovske zveze Slovenije je bil v letu 1954 ustanovljen Okrajni šahovski odbor in leta 1957 tudi okrajna šahovska zveza. In čudno, prav z ustanovitvijo okrajne zveze je prišel tudi čas popuščenja šahovske dejavnosti v Pomurju. Na okrajni zvezi so sicer izpolnili potrebne organe, ki bi naj vodili delo, toda ti že dve leti spijo spanje pravičnega. Od ustanovitve pa do danes še niso pripravili skupščine okrajne zveze, kjer bi šahisti dali obračun svojega dela, se pogovorili o uspehih in težavah ter si postavili program nadaljnjega dela.

Danes imamo v Pomurju mnogo vnetih pristašev šaha, ki so voljni delati v svojem kraju, podjetju ali na šolah. Toda zaman so vsi njihovi poskusi, da bi šahu dali spet mesto, ki ga je imel v Pomurju, saj se odgovorni ljudje vse premalo zanimajo za svoje naloge, ki so jih prevzeli obnem s sprejemom funkcij v vodstvu okrajne šahovske zveze. Ob vsem tem lahko omenimo še to, da Okrajni odbor društva prijateljev mladine organizira vsako leto okrajno pionirsko tekmovalje in zmagovalci nas potem zastopajo na slovenskem prvenstvu.

Letos, ko je šahovsko življenje v Jugoslaviji tako razgibano, želimo, da se okrajna šahovska zveza predrami iz dvoletnega spanja ter uredi razmere, vsaj do prihodnjega leta, ko bo desetletnica šahovske dejavnosti v Pomurju.

Karel Sukič

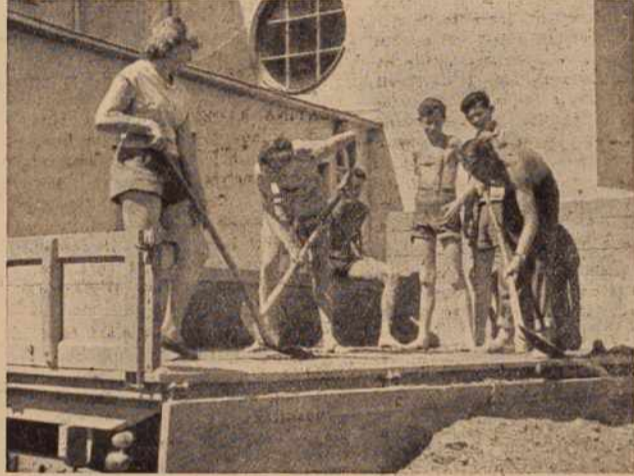
NA OKRAJNEM IN ZVEZNEM ZLETU NASTOPILO NAD 1300 ČLANOV PARTIZANA — OBCINSKE ZVEZE NEDELAVNE — V LETU 1960 OKRAJNI FESTIVAL V M. SOBOTI — GRADNJA SMUCARSKE SKAKALNICE V MAC-KOVCIH — UČITELJI GLAVNI ORGANIZATORJI TELESNE VZGOJE NA VASI — VELIKO POMANJKANJE VODNIKOV

Minuli četrtek je bil plenum okrajne zveze Partizan, karemu so prisostvovali razen članov upravnega odbora tudi predsedniki občinskih zvez in predsedniki posameznih društev.

Predsednik Okrajne zveze Henrik Rbč je v poročilu o delu v obdobju od aprila pa do oktobra dejal, da je samo na okrajnem zletu v Radgoni in na zveznem zletu v Beogradu nastopilo nad 1300 članov Partizana. Poleg tega so se atleti udeležili tudi atletskega tekmovanja v Celju, Jadranskega tekmovanja v Kopru in republiškega tekmovanja v štafetah in mnogobojih. Vseprisod so tekmovalci dosegli dobre uspehe.

Okrajna zveza je finansirala zletu v Radgoni in krila široke za zvezni zlet v Beogradu. Trenutno ima okrajna zveza 400.000 dinarjev dolgov, ki jih bo poravnala z dotacijo OLO. V bodoče pa bo potrebno še bolj smotrno izkoristiti denarna sredstva in skrbneje gospodariti. V poročilu je tudi poudaril, da so društva Partizan sodelovala na vseh proslavah v počastitev 40. obletnice KPJ in SKOJ ter s tem uresničila sklep, ki je bil sprejet na letnem občnem zboru.

Razprava o delu občinskih zvez je pokazala, da do sedaj niso storile niti koraka naprej. Ustanovljene so bile v aprilu z namenom, da pomnožijo članstvo, da pomagajo društvom pri reševanju njihovih gospodarskih, organizacijskih in kadrovskih vprašanj. Kljub jasnim nalogam in dolžnostim, ki naj bi jih občinske zveze reševale in opravljale, pa niso vodstva storila nič. V vseh primerih, z izjemo Ljutomera, kjer se je odbor sestavil dvakrat, in Murske Sobotice z enim sestankom, se odbori sploh niso sestajali. Prav gotovo lahko pričujemo tem pojavom nedelavnosti to, da število članstva v društvih pada.

Dijaki pri iztovarjanju ugaskov

Društva Partizan še vedno napolnijo na nerazumevanje nekaterih množnih organizacij, največ nevšečnosti pri njihovem delu pa jim povzročajo kmetijske zadruge s tem, ker imajo v dvoranah zadržanih domov skladščica in na športnih igriščih gradijo gospodarske objekte, kljub temu, da bi jih lahko gradile tudi drugod. Tako je na primer na Tšani, nasprotno pa zadruga v Šaloveh nudi vso pomoč pri ustanavljanju društva Partizan.

Na plenumu so sprejeli tudi sklep o organizaciji festivala telesne kulture, ki bo prihodnje leto. Festival ne bo zajel samo Partizana, ampak tudi vse druge športne organizacije, šole, vojske itd. Festival bo ob priliki otvoritve atletskega

SLABA IGRA SOBOTE

KRIM : SOBOTA 3 : 1 (1 : 0)

V nedeljo je Sobota igrala prvenstveno tekmo s Krimom v Ljubljani. Igralci obeh moštev so bili v začetku precej nervozni. Krim je prvi uredil svoje vrste, Sobota pa je igra-

la še vedno zmedeno in navijači Sobotice, ki se jih je zbralo okoli dve sto, so bili čedalje bolj nezadovoljni. Gostje so bili zelo počasni in niso igrali na prvo žogo, zato moštvo Krima ni bilo težko nadigrati nevigraze igralce Sobotice.

Od gostov so igrali pošteno in preudarno le Sarotar, Dozel in Kološa, medtem ko Sečko ni pokazal nič; igra je bila namreč usmerjena po levi strani, kjer pa je bil Drvarič kot najslabši igralec (poleg Jožeta Norčiča). Povezovanja med obrambo in napadom sploh ni bilo, to nalogo bi moral opraviti Norčič, ki pa je bil, kot je omenjeno, tokrat zelo slab. Prav gotovo je nekaj kriv tudi tehnični vodja Sobotice, ki je šele na koncu uvidel napake pri sestavi moštva. Namesto Norčiča bi moral igrali Zarec, ki bi prav gotovo boljše opravil to nalogo. Pozneje, ko sta zamenjala mesti Sarotar in Drvarič, se je stvar popravila. Sarotar se je odlično obnesel na evem krilu, kar bi tehnično vodstvo lahko tudi v bodoče upoštevalo. Tudi Seruga ni pokazal razen tehničnega znanja nič. Maučec, kateri nas je svoječasnno navduševal s svojo igro, je tokrat samo čakal, da dobi žogo na nogo. Sicer so pa to bile napake vseh, ne samo omenjenih.

Nerazumljivo je, da igralci Sobotice niso izkoristili niti ene od štirih idealnih priložnosti za gol in najmanj toliko ostalih. Igralci Krima so bili nekoliko preveč grobi in pri tem jim je pomagal tudi pristranski sodnik. V 25. minuti je Morčič ujel domov podano žogo tik pred koner linijo. Stranski sodnik, ki je stal najmanj 15 metrov od zastavice v igrišču, je pokazal kot. Glavni sodnik je to upošteval in prisodil kot. Kapetan Sobotice se je pritožil in sodnik je nato dosodil sodniško žogo. Žogo je dobil igralec Krima, ki jo je podal na šestnajstmetrovko soigralcu in ta jo je z močnim udarcem pod prečko poslal v mrežo.

Drugi polčas je bila igra enskovredna, vendar pa so Krimovci dosegli v 50. minuti drugi gol in nato še v 70. minuti tretjega. Za oba prejeta gola nosi krivdo obramba in vratar. Šele sedaj je prišel Sarotar na levo krilo, Drvarič pa na njegovo mesto. Sarotar je s prodornostjo in poštenostjo poživil igro in v 80. minuti je Maučec po lepem predlošku dosegel gol.

Franc Flegar

Končan jesenski del rokometnega prvenstva

Prvak Partizan iz M. Sobotice — Presenetljiva zmaga učiteljskega nad ŠAG

Zadnje kolo jesenskega dela rokometnega prvenstva pomurske podzveze je bilo v znamenju borbe za posamezna mesta. Za prvo in drugo mesto sta se borili Partizanovi ekipi iz Beltincev in Murske Sobotice, za tretje in četrto mesto pa ekipi Učiteljskega in ŠAG, ki sta prav tako imeli isto število točk. Le zadnje mesto je zagolovo imela ekipa Partizana iz Kropa, predzadnje pa Partizan iz Lendave.

V jesenskem delu prvenstva je sodelovalo 6 ekip, ki so pokazale kvaliteten rokomet, predvsem pa veliko volje in poštenosti. Ker podzveza in pa tudi posamezne ekipe nimajo denarnih sredstev, so stroške polovanja na tekme nosili največkrat igralci sami. Kljub temu pa je tekmovalje potekalo v redu in sedaj ob koncu lahko z veseljem ugotovimo, da se rokomet v Pomurju naglo razvija in dobiva vsak dan več pristašev, posebno med mladino.

Poleg finančnih težav, se podzveza bori še z drugimi problemi, kot so pomanjkanje sodnikov, trenerjev, prostorov in pa igrišče. Vendar pa lahko pričakujemo, da bodo tekme v spomladanskem delu še boljše, bolj zanimive in kvalitetno boljše ter da bo in lepa igra prodrla tudi v podjetja, ustanove in drugam, kjer so

dani pogoji za njen razvoj. In verjetno nam ne bo ničče zametil, če povemo, kar upamo in želimo, da bi drugo leto tudi Pomurje dobilo svojega predstavnika v slovenski rokometni ligi.

Ves čas tekmovalja sta bila najresnejša favorita ekipa Partizana iz

Partizan M. Sobotica : Partizan Beltinci 21:17 (10:9)

Za tekmo med ekipama Partizana iz Beltincev in Murske Sobotice je vladalo med ljubitelji rokometu v Soboti veliko zanimanje. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Partizan M. Sobotica: Tratnik, Bezjak, Kureš, Fišer, Goldinski, Tuš in Stevančec.

Partizan Beltinci: Pukavec, Sraj, Klepec, Stiel, Peterka, Meričuk in Verš.

Takoj v začetku igre so igralci sobotškega Partizana pritisnili na vrata gostov in prešli v vodstvo 3:0. Sedaj so tudi gostje dosegli gol, vendar so domačini še nadalje nevarno ogrožali vrata in seveda dosegli tudi kopicu golov. Obramba gostov skupaj

z vratarjem ni bila posebno zanesljiva. Pričakovani smo zanimivo igro, a te igralci dveh najboljših moštev v Pomurju niso pokazali. Igra je bila precej groba in v drugem polčasu so domačini natresli gostom kar 21 golov. Proti koncu tekme so se tudi gostje zbrali in zmanjšali razliko na 17:21. Igralci Partizana iz Murske Sobotice so ponovno dokazali, da so trenutno najboljšo moštvo v Pomurju.

Tekmo je dobro sodil Titan. Najboljši igralec je bil spet Stevančec, ki je verjetno tudi eden najboljših igralcev v Pomurju sploh. Odlikovala sta se tudi Fišer (M. Sobotica) z 9 in Klepec (Beltinci) s 6 zadetki.

UČITELJSKE : ŠAG 22:19 (8:12)

To je bila najlepša in najbolj zanimiva tekma jesenskega prvenstva. Novinec v ligi, Učiteljske, je premagal renomirano moštvo ŠAG. Gimnazijci pač niso računali, da jih bo premagalo moštvo, kateremu so pred nekaj meseci še sami dajali osnovna navodila in pojasnila o malem rokometu.

Na igrišču Partizana se je zbralo nad 150 gledalcev, ki so bodrili igralce obeh ekip. Takoj v začetku so prešli gimnazijci v vodstvo 1:0, a so učiteljsniki takoj izenačili. V naslednjih minutah so pokazali objektivno igro. Hitri napadi gimnazijcev so se največkrat končali z golom. Učiteljsniki so bili sicer koliko počasnejši v protinapadih in gimnazijci so izlekli v prvem polčasu rezultat 12:8 v svojo korist. Omeniti moramo, da je sodnik Titan v prvem polčasu naredil nekaj napak, kar so gledalci in igralci sprejeli z nezadovoljstvom.

V drugem polčasu pa so učiteljsniki zaigrali kakor prerogjeni. Ko so izenačili, so gimnazijci klonili in zmaga novincev z rezultatom 22:19 je bila dovolj za osvoboditev tretjega mesta na lestvici. Sodnik je v drugem polčasu sodil dobro. Najboljši strelci: Kokalj (ŠAG) 10 in Roškar, Marič ter Žnidarič (vsji Učiteljske) 7 golov

Končna razvrstitev moških ekip:

Partizan (M.S.)	5 5 0 147:52 10
Partizan (Beltinci)	5 4 0 131:54 8
Učiteljske	5 3 0 2 101:126 6
ŠAG	5 2 3 141:78 4
Partizan (Lendava)	5 1 0 4 69:111 2
Partizan (Krog)	5 0 0 5 45:215 0

Najboljši strelci: Camplin 60, Kokalj 54 (oba ŠAG), Sraj 51, Klepec 55 (oba Beltinci), Roškar (Učiteljske) 53 golov itd.

Partizan Krog : Partizan Lendava 16:32 (1:1)

Moštvo Partizana iz Kropa je v nedeljo v Lendavi izgubilo zadnjo tekmo proti tamkajšnjemu Partizanu z rezultatom 16:32. Gostje so bili v prvem polčasu zelo slabi in v drugem polčasu, čeprav so uredili svoje vrste, niso mogli doseči boljšega rezultata. Tekmo je sodil Obal.

V nedeljo je bilo končano tudi pionirsko prvenstvo. Zmagala je ekipa Osemletke II iz Murske Sobotice s 6 točkami pred osemletko Beltince (4), osemletko I M. Sobotice (2) in osemletko iz Cankove brez točke.

Najboljši strelci: Sečko (Osemletka II) z 21, Klepec (Beltinci) s 15 in Hartman (Osemletka II) z 12 zadetki.

MLADINCI IN MLADINKE!
ODHOD IV. POMURSKO MLADINSKE DELOVNE BRIGADE »STEFAN CVETKO« JE V TOREK, DNE 3. NOVEMBRA OB 3.50 ZJUTRAJ.
ZBOR BRIGADE JE V PONEDELJEK OB 15. URI POPOLDNE NA DVORIŠČU OKRAJNEGA KOMITEJA LMS.
PROSIMO, DA NA ZBOR PRIDETE TOČNO OB NAPOVEDANEM ČASU.
OKRAJNI KOMITE LMS

Vabimo Vas, da se naročite na zbirko žepnih romanov „LJUŠKA KNJIGA“

V letu 1960 bo izdala Prešernova družba v tej zbirki deset najzanimivejših romanov klasične in sodobne umetnosti:

1. S. Exupery: BOJNI PILOT — (Pretrsljiv roman iz dni nemške invazije v Francijo)
2. Valentin Katajev: PTICJI BOZJI — (Zbirka najboljših humoresk pisatelja)
3. E. Caldwell: ESTHERVILLE — (Tragična povest mladega črnca in njegove sestre v ZDA)
4. Anatol France: THAIS — (Pogubljenje pučavnika, ki spreobrne lepo plesalko Thais)
5. Colette: POTEPINKA — (Roman pariške plesalke, ki zastopja lepo ljubezen)
6. K. Paustavski: CRNO MORJE — (Povest Crnega morja, nanizana v vrsti zgodovinskih in sodobnih zgodb)
7. G. Parisse: LEPI KAPLAN — (Tragedija lepega fašističnega kaplana, ki konča v objemu vlačuge v malem italijanskem mestu)
8. Alfred Hayes: DEKLE IZ VIA FLAMINIE — (Roman rimskega dekleta in dni ameriške zasedbe, izven tudi v uspelem filmu)
9. R. A. Heinlein: GOSPODARJI LUTK — (Utopistični roman o invaziji parazitov z neznanega planeta)
10. Finn Soeborg: TAKSNI SO — (Humoristični danski roman o birokrahtih)

Letna naročnina za vseh 10 knjig je 3000 din, za brošurane in vezane v polplatno 3000 din — plačljivo tudi v obrokih.

Ob izidu vsake knjige bo izrečanih med stalne naročnike »Ljudske knjige« več nagrad v vrednosti 20.000 dinarjev.

TO SO NAJCENEJSI ROMANI, KAR JIH IZDAJAMO PRI NAS!

Naročila pošljite na naslov: Prešernova družba, Ljubljana, p. p. 41.

DRUGO NAGRADNO ŽREBANJE

Vam je pripravilo
trgovsko podjetje ZARJA LJUTOMER

Prvih 10 nagrad:

- Moški zimski plašč
- Ženski plašč
- Simska postelja
- Moška obleka
- Voljeno blago za žensko obleko
- Fantovska obleka
- Moška jopica
- Ženska jopca
- Otroške trenirke
- Moška srajca

20 NAGRAD BLAGA V VREDNOSTI PO 1500 DIN
20 NAGRAD BLAGA V VREDNOSTI PO 1000 DIN
Žrebani bodo bloki, ki dokazujejo nakup v vrednosti nad 500 din

ŽREBANJE BO 4. JANUARJA 1960

Hranite vse bloke, ki dokazujejo nakup pri Trgovskem podjetju ZARJA LJUTOMER, kajti pripravljamo vam še eno presenečenje!

TEČAJ NEMŠKEGA JEZIKA

Ljudska univerza v Murski Soboti bo v petek, 30. oktobra, ob 18. uri začela s poukom nemškega jezika. Pouk bo v prostorih osemletke 1 (gimnazija).
Prosimo vse one, ki so se prijavili za ta tečaj, da se omenjenega dne zberejo v šoli, ker se bo že ta dan začel pouk. Prav tako se še lahko prijavijo ostali, ki se doslej še niso vpisali.

Ljudska univerza

ZDRAVSTVENI DOM LENDAVA razpisuje delovno mesto

finančnega knjigovodje

Pogoj: Ekonomska srednja šola ali priznana srednješolska izobrazba. Nastop službe s 1. decembrom 1959.

Pravilno kolkovane prošnje je treba vložiti pri upravi Zdravstvenega doma najkasneje do 15. novembra 1959.

»Agroservis« Murska Sobotna sprejme takoj v stalno službo

- 2 MOJSTRA — avtomehanika z večletno prakso
- 3 AVTOMEHANIKE — pomočnike z odsluženim vojaškim rokom
- 1 PISARNISKO MOČ — s srednješolsko ali nepopolno srednjo šolo za delo v knjigovodstvu

Plača po tarifnem pravilniku. Prošnje dostavite komisiji podjetja.

RADIO M. SOBOTA

Nedelja, 1. nov. 1959:

ob 12.00: Pogovor z volivci, lokalna poročila, obvestila in reklame;
ob 12.15: Oddaja v madžarskem jeziku;
ob 12.40: »Zeleli ste, poslušajte«.

Torek, 3. nov. 1959:

ob 17.00: Lokalna poročila, obvestila, objave in reklame;
ob 17.15: Oddaja v madžarskem jeziku;
ob 17.30: »Zeleli ste, poslušajte«.

Četrtek, 5. nov. 1959:

ob 17.00: Lokalna poročila, obvestila, objave in reklame;
ob 17.15: Oddaja v madžarskem jeziku;
ob 17.25: »Zeleli ste, poslušajte«.

Radio M. Sobotna prenaša dnevno spored RTV Ljubljana od 05.00 do 9.00 in od 15.00 do 23.10 ure.

Ob nedeljah in praznikih pa od 06.00 do 23.10 ure.

DAROVALCI KRVI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI V MURSKI SOBOTI

Franc Petek iz Melincev drugič, Ana Forjanič iz Vevč, Marija Reček iz D. Slavec, Marijeta Forjanič iz D. Slavec, Ema Forjanič iz D. Slavec, Marija, Ana, in Jožef Žižek iz Nedelice, Marija Hak, Marija Hanč in Rozalija Nadj iz Dobrovnika, Franc Casar in Jožef Marinič iz Odrancev, Stojan Tomelj, Irena Tot, drugič, Marija Donko in Marija Kovač iz Kamovec, Marija Draškovič, Terezija Zadravec, osmič, Bara Režonja, tretjič, Marija Zver, tretjič, Katica Režonja, tretjič, Ana Ferčak, drugič in Marija Magdič, tretjič, iz Renkovec, Bara Bakon, drugič, Bara Nemec in Klara Zemljč iz Turnišča, Ana Perdec in Rozalija Peci iz Zitkovec.

V imenu bolnikov se vsem darovalcem krvi najlepše zahvaljuje Transfuzijska postaja M. Sobotna

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 30. okt. do 8. nov.

Koncem oktobra, oziroma v začetku novembra močne padavine z ohladitvijo in snegom do nižin. Pozneje sprva še nestalno, nato zopet več dni zaporedno suho oz. lepo vreme, sprva hladno, pozneje postopno topleje. Okrog 8. nov. kaže na kratkotrajno poslabšanje s padavinami.

Tedenski KOLENDAR

Petek, 30. okt. — Sonja
Sobota, 31. okt. — Alfonz
Nedelja, 1. nov. — Dan mrtvih
Ponedeljek, 2. nov. — Dušanka
Torek, 3. nov. — Silva
Sreda, 4. nov. — Karel
Četrtek, 5. nov. — Slavka

MURSKA SOBOTA — od 30. okt. do 1. nov. francoski kinemaskopski film: »Vsi me lahko ubijejo«; od 2.—3. nov. italijanski film: »Krike«; od 4.—5. nov. sovjetski barvni film: »Skrivnost dveh oceanov«.

GORNJA RADGONA — od 31. okt. do 1. nov. mehiški film: »Ne pripoveduj svoje preteklosti«; od 4. do 5. nov. francoski film: »Noč in megla«.

LENDAVA — od 30. okt. do 1. nov. ameriški mladinski film: »Džubili«; od 3.—4. nov. jugoslovanski mladinski film: »Dobro morje«.

LJUTOMER — od 31. okt. do 1. nov. ameriški barvni film: »Osvajatelj«; od 4.—5. novembra francoski film: »Krojač za dame«.

KRIZEVCI PRI LJUT. — od 31. okt. do 1. nov. italijanski film: »Krike«; samo 4. novembra jugoslovanski film: »Kalas«.

SLATINA RADENCI — od 31. okt. do 1. nov. ameriški barvni film: »Človek brez zvezdec«; samo 5. nov. ameriški film: »Ko zima pride«.

VERŽEJ — od 31. okt. do 1. nov. ameriški barvni film: »Mačeva«; iz Dallasa; samo 4. novembra francoski barvni film: »Nenavadna bajka«.

CEPINCI — 1. nov. ameriški film: »Fant za vse«.

VELIKA POLANA — od 31. okt. do 1. nov. madžarski film: »Dve priznanji«.

GRAD — 1. novembra jugoslovanski film: »Obsedenost«.

VIDEM OB ŠCAVNICI — od 31. okt. do 1. nov. mehiški film: »Poslednja želja«.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se zdravnici dr. Vilmi Vlač in zdravniku dr. Zdenku Lapajnu, kakor tudi ostalemu osebju, ki so nam ob priložnosti naše boleznice v bolnišnici v Rakičanu nudili svojo pomoč. Hvaležne pacientke: Stanislava Senekovič, Helena Ošljaj in Vida Požegar.

Anton Gaberc, kmet iz Veržeja, je prevažal les, odpela se mu je veriga in je padel pod voz; dobil je poškodbe na levi nogi.

Franc Györi, kmet iz Dobrovnika je padel, pri tem si je zlomil levo podkolenico.

Franc Hašaj iz Gradšča je padel z voza, pri tem se je poškodoval na roki, kolenu in na glavi.

Jožef Katona, čevljar iz Veščice je padel s košarja in se poškodoval na desnem kolenu.

Franc Kuzmič, pismonoša od Vidma ob Ščavnici je padel z mopeda, poškodoval se je na čelu, levi rok in desnem kolenu.

Ernest Lukač iz Puconec je padel z motorja, pri tem se je poškodoval na glavi.

Deziderij Madžar iz G. Lakoča je vtaknil levo roko v drehbilnik za grozdje.

Franc Spačal, upokojenec iz Ljutomer je padel po stopnicah in se poškodoval na glavi.

Stanko Štuhec, delavec iz Sorjaka je padel z motorja. Pri padcu se je poškodoval na glavi.

Frida Čurman iz Kuzme se je poparila z vročo vodo po desni roki.

Ana Dovečar iz Hovec se je pri delu v hlevu udarila s krampom pod levim gležnjem.

Olga Majc iz Odrancev se je poparila z vročo vodo po obrazu in glavi.

POŽAR V STANJEVCIH

V ponedeljek zvečer je izbruhnil požar v mlinu v Stanjevcih, ki je last Ludvika Krpča. Med drugim je zgorelo tudi okrog 3500 kg zrnja. Vzroke požara še ugotavljajo. Skoda cenijo na okrog 900.000 din.

NOVE NAROČNIKE POMURSKA VESTNIKA PROSIMO, DA HKRATI Z NAROČILOM POSLJEJO TUDI NAROČNINO NA TEK. RACUN PRI KOMUNALNI BANKI M. SOBOTA ST. 605-70 KER LIST POŠILJAMO

1-765

SAMO PO PREDPLACILU

SOCIALNO ZAVAROVANJE

DELO ČLANOV SKUPŠČINE

Po sklepu Izvršilnega odbora Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Murski Soboti dne 23. oktobra 1959, bo zasedanja Okrajne skupščine za socialno zavarovanje koncem novembra. Glavna razprava na tem zasedanju bo o delu članov skupščine.

Smatramo za potrebno obvestiti širšo javnost, predvsem pa zavarovance o važnosti tega zasedanja z namenom, da širša javnost čim več pripomore k uspehu te razprave. Na področju podružnice Ljutomer so v glavnem že imeli sestanke z zavarovanci, nekaj je bilo storjeno na področju podružnice Gornja Radgona. V ostalih predelih okraja pa je napravljeno na tem vprašanju bore malo. Pozivamo vse člane skupščine, da sklicujejo sestanke z zavarovanci-volivci in se na ta način pripravijo za razpravo na zasedanju. Člani skupščine imajo obilo gradiva iz dosedanjih zasedanj, v kolikor pa rabijo še kakor druge podatke, jih naj zahtevajo na Zavodu ali podružnicah. Obenem naprošamo zavarovance, da se sestankov udeležijo in opozorijo na zapažene nepravilnosti ter dajejo predloge za zboljšanje. Po možnosti naj se obračajo tudi osebno do članov skupščine s problemi. V korist službe socialnega zavarovanja bo tudi, če svoje probleme in predloge posredujejo osebno ali pismeno na zavod ali podružnice. Med drugim nas zelo zanimajo sledeča vprašanja: težave pri uveljavljanju pravic iz socialnega zavarovanja, t.j. nadomestila osebnega dohodka, potnih stroškov in drugih dajatev z tega področja. Uveljavljanje pravic do otroškega dodatka, invalidnine, invalidske in starostne pokojnine. Zapažene nepravilnosti in predloge za zboljšanje teh postopkov. Razmislite in predlagajte, če bi naj prevzela podjetja izplačevanje nadomestila osebnega dohodka in drugih dajatev iz zdravstvenega zavarovanja, kot pooblaščenca podjetja od ZSZ. Zapažene nepravilnosti pri iskanju zdravstvene pomoči, vprašanje higiensko-tehnične zaščite, skraška, kako prilagoditi poslovanje socialnega zavarovanja potrebam časa, da bo socialno zavarovanje služilo hitrejšemu razvoju družbenega upravljanja in se usposobilo za izvajanje nadaljnjih nalog.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje
Murska Sobotna

Mali OGLASJI

- VOJASKO KNJIZICO sem izgubil. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne na naslov: Franc Benkič, Motovilec št. 69, p. Grad. M-983
- LEPO, MAJHNO POSESTVO vseh kultur na ravnini ob železniški in avtobusni postaji, ugodno prodam. Marija Salamon, Zbelovo pri Poljčanah. M-984
- ENODRUZINSKO HISO z vrhom in nekaj zemlje ali brez nje, motorni priklop primeren za vsako obrt, v zelo dobrem stanju v centru trga, ugodno prodam. Stanko Pintar, Lenart v Slov. goricah. M-946
- POHISTVO ZA SPALNICO, ugodno prodam. Murska Sobotna, Zvezna ul. št. 4-I desno. Vprašati v dopoldanskih urah. M-959
- GLASBENIKI, kitaristi, basisti, saksofonisti, trobentači, poznanisti, klarinetisti in slageristi, ki imajo veselje za sodelovanje v Velikem zabavnem orkestru, naj se javijo v sobotnem gradu soba št. 8, vsak torek in petek od 8. do 11. in od 13. do 17. ure. M-972
- GRADBENO PARCELO s približno 4 ha zemlje zaradi starosti ugodno prodam. Ludvik Pok, Hraščica, p. Beltinci. M-973
- STEDILNIK v dobrem stanju, ugodno prodam. Ogled vsak dan. Stefana Kovača št. 19 (prilije št. 4), Murska Sobotna. M-976
- USLUZBENEC POMURSKEGA TISKA NUJNO ISCE OPREMLJENO SOBO po možnosti s hrano. V soboto in nedeljo odsoten. Plača dobro. Pismene ali ustne ponudbe pošljite na upravo lista pod št. novembra. B. B
- POSESTVO blizu glavne ceste z vsem inventarjem, zaradi starosti prodam. Vprašati: Trstenjak, krojač, Stari trg 7, Ljutomer. M-978
- HISO z velikim posestvom (cca 5 ha njiv), velikim sadovnjakom in gozdom, vse v enem kompleksu v bližini glavne ceste, ugodno prodam. Pepika Spindler, Moravci, p. Bučkovec. M-979
- ZIDNO OPEKO nad 20.000 kom. in strešno opeko nad 2000 komadov, ugodno prodam. Siftar, Puženci št. 57, p. Bodonci. M-980
- HISO z gospodarskim poslopjem, sadovnjakom in vrtom ob glavni cesti v Lendavi, ugodno prodam. Informacije pri družini Horvat, Partizanska 5, Murska Sobotna. M-981
- GOSP. POMOČNICO sprejemem takoj! Franc Vrečič, brivec, Zvezna ul. št. 7, Murska Sobotna. M-975
- SVINJSKE HLEVE, hrastove, s 7 prostori, v dobrem stanju, ugodno prodam. Franc Rožman, Berkovec, p. Videm ob Ščavnici. M-974

Valjčni mlin in žaga Pertoča sprejme v službo kvalificiranega

mlinarskega pomočnika

s takojšnjim nastopom. Plača po dogovoru. Ponudbe poslati na Valjčni mlin in žaga Pertoča, p. Rogoševci.

Pravilnik o voznikih motornih vozil (Ur. list FLRJ, št. 32/59) določa, da poleg ostalih dokumentov, ki jih določa ta pravilnik, mora kandidat predložiti zdravniško spravevalo, s katerim dokazuje, da je telesno in duševno zmožen opravljati motorno vozilo.

Na področju občin okraja Murska Sobotna so imenovani zdravniki, ki so pristojni za izdajanje spraveval o telesni in duševni zmožnosti kandidata za voznika motornih vozil in sicer:

1. Za občine Murska Sobotna, Beltinci in Petrovec-Salovec, dr. MILOŠ BOROVSČAK, zdravnik zdravstvenega doma v Murski Soboti.
2. Za občini Ljutomer in Gornja Radgona dr. ANTON BEZJAK, zdravnik zdravstvenega doma v Ljutomeru.
3. Za občino Lendava dr. STEFAN GRUŠKOVNJAČ, zdravnik zdravstvenega doma v Lendavi.

Zdravniško spravevalo mora vsakdo, ki želi opraviti vozniški izpit, predložiti k priglasnici za pristopitev k voznikemu izpitu. Priglasnico dobi na pristojni postaji ljudske milice.

Obveščamo tudi vse lastnike motornih vozil, ki prijavljajo spremembe lastništva in tehničnega stanja vozila, da bodo dobivali v bodoče vsa navodila in predpisane obrazce na pristojni postaji ljudske milice. Isto velja za državljanke, ki prosijo za izdajo orožnega lista.

Iz pisarne Tajništva za notranje zadeve OLO
Murska Sobotna

OBMURSKA ZALOŽBA V MURSKI SOBOTI JE PRAVKAR IZDALA

GEOGRAFSKI ZBORNİK

ki ga je uredil dr. Svetozar Ilešič

Cena broširani knjigi je 450 din, v platno vezani pa 580 din. Zbornik lahko kupite v knjigarnah v Murski Soboti, Lendavi, Ljutomeru in Gornji Radgona.

Zbornik prinaša prispevke uglednih strokovnjakov, ki so proučevali glavne geografske probleme Pomurja, razvoj Murske Sobotne in ostalih krajev, na primer Puconec, Bodonec in bivše videmske občine, prinaša pa tudi oris razvoja vasi na Spodnjem Murskem polju in nazorno obravnava sezonsko zaposlovanje prekmurskega prebivalstva.

Pohitite z nakupom Zbornika, ker je naklada omejena.

ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA z n.j. V MURSKI SOBOTI

TER HRANILNO-KREDITNI ODSEKI IN HRANILNICE IN POSOJILNICE KMETIJSKIH ZADRUG POMURJA

čestitajo za

31. OKTOBER MEDNARODNI DAN VARČEVANJA

vsem svojim ulagateljem in poslovnim prijateljem ter jim želimo mnogo uspehov pri njihovem delu

Zrno do zrna pogača,
kamen do kamna palača!

KMETJE! DELAVCI! USLUZBENCI!

Vlagajte svoje prihranke pri Zadružni hranilnici, ker s tem koristite razvoju našega kmetijstva!

STARŠI!

Vzemite pri zadružnih hranilnicah za svoje malčke hranilnike, da se bodo že v mladosti naučili varčevati!

DIJAKI IN UČENCI!

Zbirajte prihranke za knjige, izlete in druge potrebe ter jih nalagajte na mladinske knjižice zadružnih hranilnic!

LEPO JE TAM GORI NA HRIBČKU

Jesensko popoldne se je prikrdalo nad prijazno hribovsko vasico Janžev vrh. Toplina sončnih žarkov je božala zoreče se grozdje, ki čaka na trgatve. Od nekod je udarjal vonj po stisnjenih tropinah. Ropotanje voza, obloženega s sodi, je utihnilo za ovinkom, nekje med vinogradi pa so se slišali veseli vzkliki »bračev«. Med upognjenimi hrbti »bračev« se je sukal tudi delovodja delovišča Vinogradniškega gospodarstva Gornja Radgona. »Ze teden dni trgamo, suhi dnevi pa nas silijo, da moramo hiteti, ki mi je dejal. Marsikaj sem še izvedel v razgovoru.

nine, ki je dosegla 23 sladkor-nih stopinj, ter trammica in bur-gundca si največ obetajo od la-skega rizlinga. Rizlinga imajo skoraj največ zasajenega, pa tudi v količini precej prednjači pred ostalimi sortami. Pri tr-ganju jih precej ovira izbiranje sort, kajti stari nasadi so zelo pomešani. Dasiravno imajo te-žave, bodo baje potrgali že čez teden dni.

MED TREBUSASTIMI GIGANTI

Delovodja mi je s ponosom pokazal obnovljeno klet, v kateri se boboti deset trebusastih velikanov, ki bodo sprejeli do-mala ves letošnji pridelek vina. Pridelek se bo kljub ne-primerani letini sukal nad deset vagonov. Seveda je kapaciteta kleti mnogo večja, saj bo z na-mestitvijo večjih sodov lahko sprejela nad 30 vagonov vina. Nad kletjo ropota sadni mlin, tri stiskalnice pa sproti po-spravljajo natrgano grozdje. Stavbo bodo prihodnje leto ob-novili ter v njej uredili še ne-kaj stanovanj ter sedanje pro-

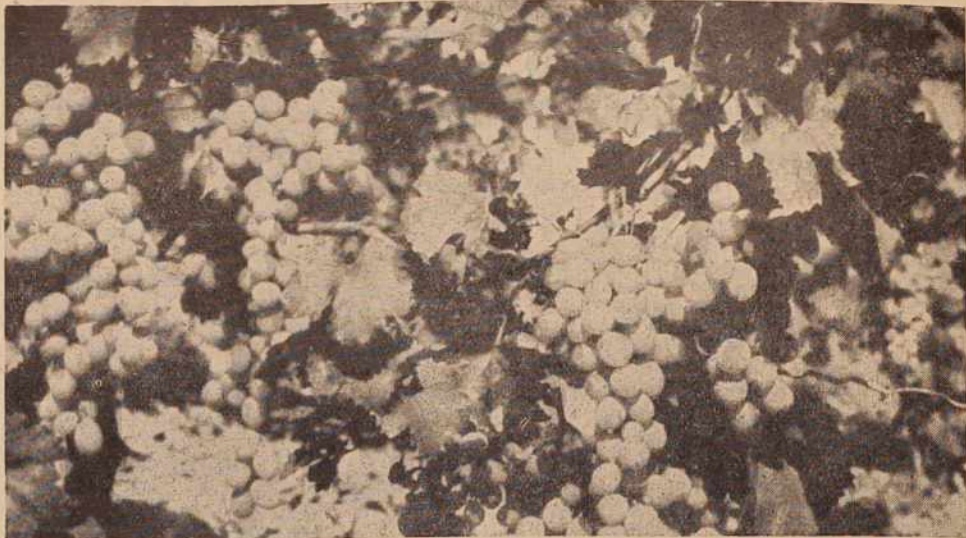
store preuredili. Vse to doka-zuje, da tudi v tej smeri po-sestvo ni ostalo brez perspektiv.

ALI JE KULTURNOPROSVETNA DEJAVNOST ZAMRLA

Janžev vrh je bil pred leti značilen po razgibanem kulturnoprosvetnem življenju, ki je zadnja leta nekam zamrlo. Seveda je sindikalna podruž-nica na posestvu začela tudi to počasi izboljševati. Trenutno rešujejo to vprašanje z gosto-vanji raznih igralskih skupin in koncerti. Pravijo, da je za-nimanje za razne prireditve zelo veliko, saj je dvorana ved-no polna. V kratkem bo sindi-kalna podružnica sama priredi-la igro, vendar ima težave, ker nima dovolj sposobnih igralcev. Ugotavljajo pa tudi, da bi bil potreben še pevski zbor. Obeta-jo si, da se bo tudi kulturno-prosvetno življenje počasi bolj razgibalo.

»TEZKO BI NAM BILO, CE BI ODSLA...«

Okrog prtilične, a lepo ure-jene hišice se je podila gruča

Grozdje, ki je v sončnih jesenskih dneh lepo dozorelo

TRGATVE BO KMALU KONEC

Delovišče Janžev vrh zajema preko 50 hektarov vinogradov, medtem ko je ostalih kmetijskih površin okrog 80 hektarov. Veliko vinogradov so že obno-vili, pa tudi v prihodnosti imajo predvidene večje obnove. Pridelek letos ni ravno najvišji, vendar se v kvaliteti precej dviga nad lanskim. Poleg en-

otrok. »Otroški vrteca, so mi pojasnili. In res, v okusno ure-jenih, čeprav nekoliko tesnih prostorih, me je sprejela sim-patična upravnica Mimica Pelc. Ze deset let vodi otroški vrtec. Se pravi, vse od ustanovitve. Kot sem razbral iz razgovorov z ljudmi, so z njo zelo zado-voljni in bi jim bilo težko, če

bi odšla. Omara v kotu je ob-ložena s številnimi izdelki in ribami, ki jih delajo otroci, pa tudi zaloge igračk niso majhne. Kot dokazuje kronika, posveča-jo veliko skrbi tudi razvedrilo otrok z različnimi igrami, prosla-vami ter izleti. Potrebno pa je omeniti, da imajo v vrtcu tudi pevski zbor in dobre recitator-

je. Se marsikaj bi lahko naštel, vendar je že to dovolj velik dokaz, da imajo otroci tudi v teh hribovitih krajih slajšo mladost, kot so jo morda imeli njihovi očetje. Poslovil sem se od prizadevne upravnice ter ob-ljubil, da se bom ob priložnosti spet oglasil.

Janko Stolnik

DROBNE ZANIMIVOSTI

NOV SVETOVNI REKORD V HOJI PO ZICI

Nemec Richard Schneider je pred kratkim postavil nov svetovni re-kord v hoji po razpeti zici. Po zici je hodil neprekinjeno 21 ur in 54 minut. S tem je prekorajil prejšnji rekord Šveda Alama Nandberga za 76 minut.

IZ DREVEŠA JE NAPRAVIL KOLO

Stepan Ladžuk je znan daleč na-okoli po izredno spretni izdelavi raznih izdelkov. Pred kratkim je iz drevesa napravil kolo, s katerim se sedaj vozi po Banja Luki, kjer seveda vzbuja splošno pozornost.

TANK ZA NOGOMETNEGA SODNIKA

Brazilec se znani kot zelo vroče-krvni navijači na nogometnih tek-mah. Zato so sodniku Carlosu Ga-rinhu skoraj po vsaki tekmi poško-dovali avto. Da bi si zavaroval živ-ljenje, si je sodnik kupil varnejše vozilo. Sedaj se vozi na nogometne tekme s starim tankom.

NOV PLAVALNI BAZEN V MOSKVI

V Moskvi gradijo nov bazen, ki je podoben krožniku in ima premer 150 metrov. V njem se bo lahko isto-časno kopalo 2000 plavalcev. Iz mest-nega središča vozi avtobus, ki lahko naenkrat prepeleje 200 potnikov.

S CVETJEM ZA KLOBUKOM V SMRTI

Ivan Posavec iz Mučne Reke je pred časom naredil samomor na stra-šen način. Napolnil je možnar z razstrelivom, vžgal in legel s prsmi nanj. Seveda je zaradi eksplozije, ki mu je raztrgala cel prsni koš, ostal na mestu mrtev. Omenjeni je bil znan uživalec alkohola. Dejanje je izvršil s šapkom cvetja za klo-bukom.

SVETLECI KROŽNIKI

V Ameriki so v modi krožniki in skodele, ki so po robovih pre-mazani z barvo, ki se v temi svetli. Uporabljajo jih pri večerji v za-temnjeni sobi, da jim ni treba pre-kiniti gledanje televizijskega pro-grama.

KAMION PREVRNIL LOKOMOTIVO

Nedavno se je na križišču, kjer železnica medžimarskih premogoval-kov iz Murskega Središča seka ce-sto proti Pekenici, zgodila promet-na nesreča. Do nesreče je prišlo, ko je šofer Slavko Vuri vozil kamion gramoza v Mursko Središče. Isto-časno je vozila lokomotiva proti se-paraciji. Ker je med cesto in progo velika koruza, voznika nista opazila drug drugega. Ko je opazil šofer lo-komotivo, je pritisnil na zavoro, ki pa mu je počila. Tudi vlakovodja ni mogel zaustaviti in tako je prišlo do trčenja. Lokomotiva se je pre-vrnila in strojevodja je bil laže poškodovan. Na kamionu je bilo več delavcev, ki so ostali brez poškodb.

KOLIKO JE PRI NAS DIVJADI IN ZVERI

Po podatkih iz prejšnjega leta je bilo lani v Jugoslaviji okrog 2500 medvedov, od teh gotovo polovica v gozdovih Bosne in Hercegovine. Div-jih koz je bilo okrog 19.000, fazanov 16.000, srn 199.000. Fazanov je bilo 276.000, jerebic pa kar 845.000.

Obnovoletna dela na Janževem vrhu

SOBOŠKI DIJAKI NA KRIŽARJENJU MED KORNATI KOT ROBINZONI

Poleti, 30. julija se nas je skupina 18 dijakov pod vodstvom prof. Kerita odpravila na potovanje; naš cilj je bil Zadar.

Ekonomci tretjih letnikov smo se pred tem le odločili za skupno potovanje na morje. Z dobro voljo smo si priskrbeli do-volj sredstev, da nas lakota pred začetjem ni basom ne bi prisilila k povratku. Kot člani Počasnške zveze smo si že vnaprej rezerva-riali mesto v taboru okrajnega odbora Počasnške zveze Ljubija-na, ker si pač nismo želeli nikakega neljubega presenečenja.

Ne b' se hotel zaustavljati pri opisovanju naše mučenške poti do Zadra, ker so si pač taka potovanja v glavnem slšna. Razlika nastane le pri vprašanju: si spal med potjo 3 ali 5 ure. Omenil bi le to, da nas je Zadar dočkal z močnimi frontalnimi

Sklenili smo si najeti barko za nekaj dni in se podati na križar-jenje po Kornatih. Sklep je padel; sedaj ga je bilo treba le ure-sniti. Naš plan je bil že hvale vreden, a naredili smo le eno na-pako, ki bi pa lahko bila skoraj usodna. Nismo namreč računali na mnenja naše večine — deklet. Ko so izvedele za naš plan, je le malo manjkalo, pa b' mi »štirje veliki« s kovčki, barko in pla-nom ostali brez barke. Ker smo se že vnaprej dogovorili z barbo, da se naslednjega dne pripelje z barko na pogajanje, so se naš-nem na duhovi le vdali in pristali na to, da si naslednjega dne ogledajo barko. Ampak samo ogledajo in n'č več! Ogledali so si, pogodba je bila sklenjena in podali smo se na naše velkopotezno križarjenje.

Pot nas je vodila proti Dugemu otoku, ki je bil nekakšna »zhodšna točka našega potovanja. Prvo noč smo prespali v M.ru. To je skrajni južni del otoka, kjer so taborili mariborski ferijalci. Njihovo taborjenje je bilo povezano res s številnimi težavam, saj so med do prvega naseljenega kraja peš dobre štiri ure. Ker je bila naša barka premajhna, da bi v njej prespalo 20 ljudi, so nas res tovariški Mariborčani povabili, da nas je šest lahko prespalo v njihovem taboru. Naslednjega dne smo se podali proti Salju, to je majhno mestece s tovarno za predelavo in konzerviranje r b »Mardeš ča. Tu nas je čakalo prijetno presenečenje, saj smo lahko presostovalci eni najzanimivejših dirk: dirkam oslov. Dobra volja in smeh, ki je tistega dne vladal med občinstvom, se ne da popisati. Za ilustracijo naj povem to: prvo nagrado je dobil naj-hitrejši osel, drugo nagrado najhitrejši za njim, tretjo pa zadnji. Tega tekmovalca seveda ne smemo primerjati s konjskimi dir-kami, saj se je najhitrejši osel gibal s hitrostjo hitrejšega kora-ka odraslega človeka. No in zgodilo se je tudi, da je osel, neme-nsko b' nadaljeval pot po tekmovalni progi, zavil po drugi stezi.

Če b' nadaljeval pot po tekmovalni progi, zavil po drugi stezi, katero je poznal kot svojo vsakdanjo pot. In še to: Prvi tekmovalci — osel — je bil na cilju, zadnji pa se je še obotavljal na štartu. Temu torej ni mogla uti tretja nagrada. Ko b' bilo le na vseh tekmo-valnih tako!

Naslednjega dne smo se pa odpravili na Kornate v pravem smislu besede. Seveda vseh o-točkov v dveh dneh nismo mo-gli objadrti, ker Kornatsko o-tokje sestavlja okrog 300 manj-ših in večjih otočkov. Naravne lepote, ki smo jih bili deležni tista dva dni, se preprosto ne dajo opisati. Nimalokrat so nas obletavali tudi ledeni občutki, ko smo se z našo malo barko vili pod mogočnimi pečnami, ki so se dvigale tudi do 40 metrov navpično nad nami. In barva morja je v teh predelih nepo-pisna in se s svojo sinjo barvo nikakor ne more primerjati z ono ob obalah.

Tisti večer smo si poiskali zatočišče na nekem samotnem otoku, kjer smo izvohali prazno kolibo, ki pa je bila brez strehe.

Na barki

a smo si jo kljub temu preuredili za »spalnico. Tiste dni so po-stala naša dekleta bolj borbeno razpoložena in so nam na vse mogoče načne dopovedovala, da so tudi one utrjene, da tudi one zmorejo to, kar mi fantje, da lahko tudi one spijo zunaj, da lahko tudi one... Fantje jih nismo razočarali in smo jim kavalrsko odstopili »spalnico. Mi smo pa tisto noč »trpeli« v barki. Noč je bila romantična, ker je pričelo deževati. Čudovito je bilo poslu-šati kapljanje kapljic na krov barke.

Seveda bi naše križarjenje izgubilo na zanimivosti, če si ne bi vsak dan trikrat pripravljali na primitivnem ognjišču tople hrane. Tu so se pa dekleta izkazala kot pravi mojstri, saj smo žveli še boljše kot v Zadru. Verjetno se bo marsikateremu zdelo neverjetno, da smo bili kar dvakrat deležni kakaovega grisa, pa seveda tudi r b ni manjkalo, ki smo jih nalovili z barbovo po-močjo. Tudi mešana solata paprika-paradižnik-čebula ni manjka-la in lubenice in citrone ne. (Tako b' se vsak lahko igral Robin-zona.) Naš ekonomat je bil torej odlično preskrbljen. Zal pa je vsaki stvari enkrat konec in naš vedno odprti želodec so že po-skrbel, da so se zaloge v kratkem času skrčile na minimum.

Ko smo se po dveh dneh vračali v Salj, smo nalezeli na ne-ljubo presenečenje. Ogromna ladja — cisterna Ušče — nam je namreč zaprla vhod v luko. Ko smo prosili mornarje, naj nam odprejo vhod, so se le hudomušno smejali in nas zvrnili, naj malo, malo počakamo. To čakanje se je zavleklo dobri dve uri. In ko smo se naslednjega dne odpravili proti Zadru, so nam za-klkali v slovo, naj pišemo, ko prispemo na cilj.

Naše potovanje se je končalo, ostalo so pa le prelepi spomini, ki bodo ostali nepozabni. Ne, našega potovanja ne bomo pozabili in tudi mornarjev z »Ušča« ne, ki pa so se oglasili prvi preko »Delca«, ki je pod rubriko »Brazojavke« prineslo nekaj dni po na-šem pruhu naslednji tekst: »Pri Zadru se je potopila velika lad-ja-cisterna Ušče.«

Bruno R.

Ena izmed številnih sten Kornatskih otokov

mošnjami, katerih posledica je bila, da smo se pred našim novim bivaljšem, pred štori, znašli do kože premočeni.

Naslednjega dne je bilo seveda vse pozabljeno. Naše štiri-najsedmevno taborjenje bi lahko postalo skoraj usodno za naša dekleta, ker je teh štirinajst dni bilo pravo nasprotje shujševalni kur. Naše življenje v taboru je namreč potekalo v tem vrstnem redu: ob sedmih vstajanje (zase moram reči, da nikakor n' sem mogel dojeti tega pojma ob sedmih, pa sem, naj mi bo odpu-ščeno, vsajal ob osmih), do osmih zajtrk, potem do dvanajste kopanje, kosilo, kopanje — spanje, večerja, ples ali k'no, vstaja-nje... Potem seveda ni čudo, da so se »skrčile« pasove, kot so to trdila naša dekleta.

Kot potovanja željni ferijalci se seveda nismo zadovoljili s taborjenjem, zato smo imeli v načrtu še šest-dnevno potovanje na Plitvička jezera. To je bila seveda naša želja; organizatorji pa zaradi objektivnih razlogov potovanja niso mogli prrediti. Zato smo tri dni pred odhodom stali dolgih nosov pred dejstvom: domov ali pa drug našt.

Da bi se vdali taki prepreki, nam ni padlo nič na pamet. Štirje fantje: Jože, Renato (psevdonim Igjija), Franciš in jaz kot mišter M'ndt, ki seveda nikjer n' sem smel zmanjkati, smo sedli k posvetovanju. Tuhtali smo in tuhtali, pa smo tudi iztuhtali.

Oslovske dirke v Saliju